

SAN JUAN

San Juanpa Pedee Pia P'áda

Introducción

Juan, Zebedeo warrapa na pedee pia p'áji. Judío paji. Nipapachi Jesucristo ome. Na p'ádade Juanpa jara bi Jesupa jarada mäik'aapa ooda, mak'iara uchía-e bi awaraaräpa p'ádade. Na p'ádade chi Jesús k'öp'äyo k'iniara iru bida apachi. Jesús ome nipapachi perä pia k'awaji iru bapata. Na p'ádade k'awapi k'inia baji k'aita paji Jesús; Tachi Ak'öre na eujádee cheda. Jara bi Jesús pank'a bi; ìdaa pik'a bi; puertak'a bi; ovejaarä ak'iparik'a bi; uva k'arrak'a bi; eperäarä chok'ai p'anapipari; piudap'edaarä chok'ai p'irabaipipari; Tachi Ak'öre o ak'ipipari; wāarata jarapari; chi ichita bapari.

Naapiara Juanpa jara bi Jesús Tachi Ak'öre pedee, na p'ek'au eujádee cheda (cap. 1.1-18). Jara bi Juan Bautistapa jarateeda mäik'aapa Jesupa k'öp'äyoorä ũk'uru jirit'erada (cap. 1.19-51). Mamída mak'iara jara-e bi Jesús nipada Galilea eujáde. Ma k'äyaara jara bi irua ooda mäik'aapa jarateeda Judea eujáde bak'ári mäik'aapa judiorä fiesta awara-awaraade bak'ári (caps. 2.1-10.42). Jara bi Jesupa Lázaro chok'ai p'irabaipida (cap. 11) mäik'aapa Mariapa Jesús biiri ìri k'erapa weeda (cap. 12.1-11). Ichiaba jara bi Jesús p'asada Jerusalendee wāk'ári (cap. 12.12-50). Jara bi Jesupa jarada nek'ok'ári chi k'öp'äyoorä ome (caps. 13.1-14.14); irua jarateeda Tachi Ak'öre Jaurede (caps. 14.15-16.33) mäik'aapa irua it'aa t'ida ijāapataarä pari (cap. 17); iru jita atadap'edaa mäik'aapa ateedap'edaa poro waibiarä k'irapite (caps. 18.1-19.16). Jara bi Jesús piuda mäik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 19.17-21.14). Juanpa t'ēepai Pedrode p'áda uchía-e awaraaräpa pedee pia p'ádade (cap. 21.15-25). Maperä jara p'ani Juanpa pedee pia p'áda awara uchijai apemaaräpa p'ädap'edaa k'äyaara.

Jesús na p'ek'au eujádee cheda

1 Na p'ek'au eujä bai naaweda Jesucristo, Tachi Ak'öre Pedee apata, bapachi. Māgı bapachi Tachi Ak'öre ome. Iru ichita Tachi Ak'öre bapari. ²Tachi Ak'öre ome bapachi. ³Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'örepa ne-inaa jōmaweda ooji. Iru wēe Tachi Ak'örepa ne-inaa

maarepida oo–e paji. ⁴Irua chok'ai bapipachi ne–inaa jōmaweda chok'ai bi. Īdaa pik'a bapachi eperāarā t'āide, ma k'aurepa eperāarāpa Tachi Ak'ōre k'awapataadamerā. ⁵At'āri irua Tachi Ak'ōre k'awapimaa bi eperāarāmaa. Apidaapa p'oyaa jarada–e irua māga oonaamerā.

⁶Bapachi eperā, t'ijarapatap'edaa Juan Bautista.^a ⁷Tachi Ak'ōrepa māgí eperā jirit'eraji jaramerā ma ĩdaa pik'a bide, jōmaarāpa Ak'ōrede ijāadamerā ma jarateeda k'aurepa. ⁸Juan ĩdaa pik'a ba–e paji. Jip'a cheji jarateede ⁹ma wāara ĩdaa pik'a bi na p'ek'au eujādee cheji, Tachi Ak'ōre eperāarāmaa k'awapiit'ee.

¹⁰Māgí Pedee, Jesucristo ba cheji na p'ek'au eujāde, ichia eujā oodade. Mamīda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awada–e paji iru Tachi Ak'ōre Warra. ¹¹Cheji mīda ichi auk'aarā t'āide, āchia auteebaida–e paji. ¹²Mamīda eperāarā ūk'uruurāpa iru auteebaijida māik'aapa wāara irude ijāajida. Irua māgiirā Tachi Ak'ōre warrarā papiji. ¹³Tachi Ak'ōre warrarā māgá padait'ee, māgí eperāarā t'oda–e paji warra jip'aarā t'opatak'a, eperāpa warra oo k'inia ooparik'a. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōrēpata māgiirā ichi warrarā papiji, irude ijāa p'anedap'edaa perā.

¹⁴Māgí Pedee, Jesucristo Tachi Ak'ōrepa pēida. T'oji eperā k'ap'iade māik'aapa tachi t'āide bapachi. Iru Tachi Ak'ōre Warra pada perā, Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupiji tachimaa. Eperāarā k'inia iru bapachi māik'aapa Tachi Ak'ōre wāarata āchimaa k'awapipachi.

¹⁵Juan Bautistapa k'awaji māgí Pedee Tachi Ak'ōrepa pēida. Mapa jarapachi:

—Nāgide mia jara baji jarak'āri eperā mi t'ēepai cheru mi k'āyaara waibiara bi, mi t'oi naaweda iru bapachi perā.

¹⁶Ma eperā t'āri pia bapari tachi jōmaarā ome māik'aapa tachi ichita k'aripapari. ¹⁷Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa k'awapiji eperāarāmaa Moisés k'ap'ia pari. Mamīda eperāarā k'inia iru baji māik'aapa ichi wāarata k'awapiji āramaa Jesucristo k'ap'ia pari. ¹⁸Eperā apidaapa Tachi Ak'ōre unudak'aa. Mamīda Jesucristo, iru Warra apai iru bi, iru ome auk'a bairā, iru eperāarāmaa k'awapiji.

Juan Bautistapa Jesucristode jarada
(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹Judiorā poroorāpa Jerusalendeepa pēijida p'aareerā Leví ēreerādepemaarā ome, māirāpa Juanmaa iididamerā:

—¿Pi k'aima? ajida.

²⁰Juan Bautistapa wāarata p'anauji:

—Mi Tachi Ak'ōrepa pēida–epi, eperāarā rey pamerā.

²¹Māpai iidijida:

^a 1.6 Griego pedeede: *Juan, chi eperāarā poro choopari.*

—Māgara, ¿pi Tachi Ak'õre pedee jarapari Eliak'ã? ajida.

—Māga—eda aji.

Mamīda waya iidijida:

—¿Pi Tachi Ak'õre pedee jaraparik'ã ajida, tachia ni p'ani?

—Māga—eda aji.

²²Māpai māgajida:

—Māgara, ¿pi k'aima? Jarapáde ajida. Tai pëidap'edaarāmaa jaranadait'ee. ¿K'ãata jara pëit'eema? ajida.

²³Juanpa p'anauji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa^b chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

—Mi ni eujā pania wēe bide māik'aapa bia bi:

‘O pi—ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.’ (Is 40.3)

²⁴Ma fariseorāpa pëidap'edaarāpa ²⁵Juanmaa iidijida:

—Pi Tachi Ak'õrepa pëida—e pirā eperāarā rey pamerā, Elia—e pirā wa Tachi Ak'õre pedee jarapari—e pirā, ¿k'ãare—it'ee eperāarā poro chooparima? ajida.

²⁶Juanpa māgaji:

—Mia parā poro choopari paniapa. Mamīda pāchi t'āide bida aji, awaraa eperā, parāpa k'awada—e p'ani. ²⁷Māgí mi t'ēpai parāmaa jaratee cheru. Iru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā.

²⁸Māga p'asaji Betania p'uurude Jordán to k'īraik'a eere, Juanpa poro choomaa badamāi.

Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperāarā pari piumerā

²⁹Ai norema Juanpa unuk'āri Jesús ichi k'ait'a cheru, māgaji:

—¡K'ítii! Nāgí eperā oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pëida perā piumerā eperāarā pari. Nāgipa wēpapiit'ee eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata. ³⁰Nāgí eperāde mia pedee baji nāga jarak'āri: “Eperā mi t'ēpai cheru mi k'āyaara waibiara bi, iru mi t'oi naaweda bapachi perā.”

³¹Ai naaweda mia pida k'awa—e baji iru Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerā. Mamīda ma—it'ee mia eperāarā poro choo cheji; māgá Israel pidaarāpa iru k'awadamerā.

³²Māpai Juanpa jaraji ichia unuda:

—Mia Tachi Ak'õre Jaure unuji iru īri palomak'a baai chek'āri. ³³Mia k'awa—e bak'aji iru Tachi Ak'õre Warra. Mamīda ai naaweda mi pëidapa eperāarā paniapa poro choomerā, mīmaa jaraji: “Pia unuit'eeda aji, mi Jaure baai cheru eperā īri, ichita iru ome bapariit'ee. Māgí eperāpa mi Jaure ba chepiit'eeda aji, eperāarā ome.” ³⁴Tachi Ak'õrepa jaradak'a mia

^b 1.23 P'āji Jesucristo cheit'ee bi Tachi Ak'õrede ijāpataarā o k'achiadeepa k'aripa atade.

māga unuji. Maperāpi mia parāmaa jara bi: Nāgí Jesús, Tachi Ak'õre Warra.

Jesús ome nipapatap'edaarā

³⁵ Ai norema Juan Bautista waya mama baji chi k'õp'āyoorā omeerā ome. ³⁶ Jesús wāyaa wā unuk'āri, māgaji:

—¡Ak'íti! Jāgita chi oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pēida.

³⁷ Chi k'õp'āyo omeerāpa māga ūridak'āri, Jesús t'ēe wājida. ³⁸ Jesús āpítepe p'irraaik'āri, unuji ichi t'ēe cheruta māik'aapa māgaji:

—¿K'āata k'inia p'anima? aji.

Māgajida:

—*Rabuni* (jara k'inia bi Tachi Jarateepari), ¿pi, sāma baparima? ajida.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Chéti k'awaadamerā.

Māgá wājida iru baparimaa māik'aapa ma ewate p'aneejida iru ome k'ewara las cuatro pada perā.

⁴⁰ K'õp'āyo abaapa Juan pedee ūrida māik'aapa Jesús t'ēe wāda Andrés paji. Iru Simón Pedro ĩpema paji. ⁴¹ Māgí Jesús ome bap'eda, ne–inaa awaraa ooi naaweda, isapai wāji chi ĩpema jiride. Unu atak'āri, māgaji:

—Mesías unujidada aji. (Māgí t'ĩ jara k'inia bi Cristo, Tachi Ak'õrepa pēida eperāarā rey pamerā.)

⁴² Māpai Andrepa chi ĩpema aneeji Jesumaa. Jesupa iru unuk'āri, māgaji:

—Pi Simón, Juan warra. Mamīda pi t'ĩjaradait'eeda aji, Cefas.^c (Māgí t'ĩ griego pedeede jara k'inia bi Pedro.)

Jesupa Felipe Natanael ome jirit'erada

⁴³ Ai norema Jesús wāji Galilea eujādee. Mama unuji eperā t'ĩjarapatap'edaa Felipe. Māpai māgaji:

—Mi ome nipaparíji.

⁴⁴ Māgí Felipe, Andrés māik'aapa Pedro Betsaida p'uurudepemaarā paji. ⁴⁵ Felipepa Natanael jirinaji māik'aapa unu atak'āri, māgaji:

—Unujidada aji, eperā Moisepa jarada Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade.

Māgí ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa chonaarāweda āchi p'ādap'edaade jaradap'edaa. Māgí eperā José warra; t'ĩjarapata Jesús Nazaretdepema.

⁴⁶ Natanaelpa māgaji:

—¡Nazaretdepema! ¿Nazaret p'uurudeepa eperā pia uchiaik'ā? aji.

Felipepa māgaji:

^c 1.42 Arameo pedeede *Cefas* jara k'inia bi *māu*. Griego pedeede *Pedro* ichiaba jara k'inia bi *māu*.

—Wādáma aji, ak'ide.

⁴⁷Jesupa Natanael ichi k'ait'a cheru unuk'ári, mägaji:

—Na Israel pida wāara t'ári pia bapari. Apida k'ürak'aa.

⁴⁸Natanaelpa Jesumaa iidiji:

—¿Sāga pia mi k'awa bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Felipepa pi atanai naaweda, mia pi unuji higuera k'arra ek'ari.

⁴⁹Māpai Natanaelpa mägaji:

—Tachi Jarateepari, pi Tachi Ak'öre Warra. Pi Israel pidaarā Rey, chi cheit'ee bada.

⁵⁰Jesupa mägaji:

—¿Ijāa bi—ek'ā aji, mia jarada perā pi unuji ma pak'uru ek'ari? Pia unuit'ee ne—inaa awara ma k'āyaara pi—iara. ⁵¹Mia wāarata jararu. Parāpa unudait'ee Tachi Ak'öre eujā ewaraa k'obi māk'aapa angeleerā it'aa wāruta māk'aapa edaa cheruta mi, chi Eperā Ak'öre Truadepema,^d k'aripade.

Caná p'uurude miak'áidak'ári, fiesta oodap'edaa

2 ¹Natanael ome pedee'eda, k'āima ōpeemaa miak'áipata fiesta oojida Caná p'uurude. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. Jesús nawe mama baji. ²Jesús chi k'öp'āyoorā ome ichiaba t'ī pēijida chedamerā ma fiestade. ³Mama p'anide vino jödachi. Maperā Jesús nawepa mägaji:

—Vino jödachida aji.

⁴Māpai Jesupa mägaji:

—Nawe, ¿sāap'eda pia mimaa māga jara bima? aji. Waide ewari pa—eeta mia Ak'öre jua ak'ipimerā.

⁵Māpai chi nawepa mägaji vino jedepataarāmaa:

—Óoti jōma irua jara bik'a.

⁶Mama bainī p'anajida chok'o seis, māudee ooda. Judiorāpa māgee chok'o iru p'anapachida aide pania t'idait'ee. Māgá siidai āchi jua, biiri maa—e pirā net'aa Tachi Ak'öre Ūraa p'ādade jaradak'a. Chok'o abaade cincuenta wa setenta litros araapachi. ⁷Jesupa vino jedepataarāmaa mägaji:

—Paniapa na chok'o ipuruk'óoti.

Pania atanajida māk'aapa ma chok'o ipuruk'oojida. ⁸Māpai Jesupa mägaji:

—Írá ma—āri joi atadapáde aji, māk'aapa teepáde aji, na fiesta chiparimaa.

Māga oojida. ⁹Ma fiesta chiparipa pania vino padai bada tok'ári, k'awa—e paji sāmāk'aapa uchijai ma vino. Ma vino jedepataarāpapai

^d 1.51 Chi Eperā Ak'öre Truadepema jara k'inia bi Tachi Ak'öre mimiapari na p'ek'au eujāde cheda. Jesucristopa ichi nāga t'ījaraji ak'ipiit'ee ichi Mesías.

k'awajida, āchia ma vino chok'odeepa joidap'edaa perā. Māgá top'eda, ma fiesta chiparipa chi imik'íra miak'āiit'ee bada t'ī ataji ¹⁰māik'aapa māgaji:

—Fiesta oodak'āri, jōmaarāpa naapiara vino piara bita jedepata. Maap'eda, waibia to p'anadap'eda, jedepata chi vino mak'iara pia–e bi. Mamīda pia ia nībijida aji, chi vino piara bita īraweda todamerā.

¹¹Māgá ooda Jesupa Galilea eujādepema Caná p'uurude paji irua naapiara ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga ook'āri, unupiji ichi wāara Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma ooda unudak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa audupiara irude ijāa p'anejida.

¹²Ma t'ēpai Jesús wāji Capernaum p'uurudee chi nawe ome, chi ipemaarā ome māik'aapa chi k'ōp'āyoorā ome. K'āima chok'ara–ee mama p'anajida.

Jesupa ne–inaa netopataarā jerek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa
(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³Judiorā Pascua fiesta īri pa wāda perā, Jesús wāji Jerusalendee. ¹⁴Mama Tachi Ak'ōre te waibia āuk'idāa t'iak'au bide ununaji p'ak'a netopataarā, oveja netopataarā māik'aapa paloma netopataarā. Ichiaba unuji p'arat'a tau t'erabaipataarā mama su–ak'ī p'anī. ¹⁵Māga unuk'āri, Jesupa soo oo ataji māik'aapa ma jōmaweda taawaa jerek'ooji āchi p'ak'a, oveja ome. Ma p'arat'a tau t'erabaipataarā mesa eujāde sīa bat'ak'oop'eda, āchi p'arat'a eujāde p'ok'ooji ¹⁶māik'aapa paloma netopataarāmaa māgaji:

—jPāchi net'aa atēeti namāik'aapa! jMi Ak'ōre te net'aa netopata tek'a papināati!

¹⁷Jesupa māga oo bide chi k'ōp'āyoorāpa k'irāpajida Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Mia pi te k'inia iru bapari perā, mi peet'aadait'ee.’ (Sal 69.9a)

¹⁸Māpai judiorā poroorā, arii p'anadap'edaarāpa māgajida Jesumaa: —Wāara Tachi Ak'ōrepa nāga oopiru pirā pīmaa, jk'āata ooit'eema ajida, taipa ijāadamerā wāara Ak'ōrepa pi pēida?

¹⁹Jesupa p'anauji:

—Na te t'eet'aaruta pirā, ewari ōpeemaa mia waya baik'o biit'eeda aji.

²⁰Māpai judiorāpa māgajida:

—Cuarenta y seis años mimiajidada ajida, na te oodait'ee. jT'eep'eda pia ewari ōpeede baik'o biit'ee'k'ā? ajida.

²¹Mamīda Jesupa “na te” ak'āri, jara k'inia bajī ichi k'ap'ia. ²²Mapa ai t'ēpai, iru piup'eda, chok'ai p'irabaik'āri, chi k'ōp'āyoorāpa k'irāpajida irua ma ewate jarada. Māpai wāara ijāajida Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jarada māik'aapa Jesupa jarada.

Jesupa jōmaarā t'āri k'awapari

²³Jesús Jerusalende bide Pascua fiesta wāyaaru misa, eperāarā chok'araarāpa irude ijāajida, unudak'āri irua ne–inaa oomaa bi eperāarāpa

p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁴Mamīda Jesupa k'awaji wāara ijāada–e p'anajida, āchi t'āri pia k'awada perā. ²⁵Faltak'aa paji apidaapa eperāarā k'isia k'awaapidamerā irumaa, irua eperāarā t'āri k'awa bada perā.

Jesús Nicodemo ome

3 ¹Bapachi fariseo t'ijarapatap'edaa Nicodemo. Judiorā poro waibiarādepema paji. ²P'ārik'ua mǎgí eperā Jesumaa p'asiade wāji māik'aapa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, k'awa p'anida aji, Tachi Ak'ōrépata pi pēida taimaa jarateede. Pia p'oyaa oo–e pak'ajida aji, nāgee ne–inaa pia pia ooparik'a, Tachi Ak'ōre pi ome ba–e pada paara.

³Jesupa mǎgaji:

—Mia wāarata jararu. Eperā waya t'o–e pirā, p'oyaa ba–e pai Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

⁴Māpai Nicodemopa iidiji:

—Mamīda ¿sāga waya t'oyama aji, eperā chona bita? ¡P'oyaa t'ūk'aa chi nawe bide waya t'oit'ee!

⁵Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperā paniapa t'o–e pirā māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa t'opi–e pirā, p'oyaa ba–e pai Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

⁶Eperādeepa uchiapari eperā. Mamīda Tachi Ak'ōre Jauredeepa uchiapari Tachi Ak'ōredeerā. ⁷P'era pik'a banáaji mia jarada perā eperāarā waya t'odaipia bi.

⁸Nāu p'uapari chi p'ua k'iniamaa. Pia ma nāu ūriru mīda, k'awak'aa sāmāik'aapa cheru wa sāmāa wā. Māga pik'a bi ichiaba eperā Tachi Ak'ōre Jaurepa t'opida.

⁹Māpai Nicodemopa waya iidiji:

—Mamīda ¿sāga māga payama? aji.

¹⁰Jesupa p'anauji:

—Pi Israeldeepa uchiadap'edaarā jarateepari. ¿K'awa–e bik'ā aji, mia jara bi? ¹¹Mia wāarata jararu. Taipa jarapata ne–inaa k'awa p'ani māik'aapa unudap'edaa. Mamīda parāpa ijāadak'aa taipa jarapata.

¹²Parāpa ijāada–e p'ani pirā mia na eujādepema ne–inaa jarak'āri, ¿sāga ijāadayama aji, mia it'aripema ne–inaa jarak'āri?

¹³Apida Ak'ōre eujādee wāda–e p'ani. Jōdee aba, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, Ak'ōre eujādeepa cheji. ¹⁴Moisés eujā pania wēe bide Israel pidaarā ome nipak'āri, taama broncedee ooda pak'urude jiraji eperāarāpa mǎgí ak'idamerā. Mǎgá piuda–e paji. Māga pik'a ichiaba chi Eperā Ak'ōre Truadepema pak'urude ichita jiradait'ee ¹⁵eperāarāpa iru ak'idamerā. Mǎgá jōmaarāpa irude ijāapata ichita iru ome it'ari p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari

¹⁶—Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā audú k'inia iru bada perā, ichi warra apai iru bada pēiji piumerā eperāarā pari. Eperāpa iru

Warrade ijāa bi pirā, atua–e. Jai–idaak'āri, Ak'ōre eujāde banait'ee. 17Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēi–e paji na p'ek'au eujādepemaarā atuapiit'ee. Jīp'a pēiji eperāarā o k'achiade wādap'edaadeepa k'aripa atade atuanaadamerā.

18'Mapa Tachi Ak'ōrepa atuapi–e ichi Warrade ijāa bi. Mamīda atuapiit'ee chi ijāa–ee bi, māgīpa ijāak'aa perā Tachi Ak'ōre Warra apai iru badade. 19Chi īdaa pik'a bi cheji na p'ek'au eujādee. Mamīda eperāarā ūk'uruurāpa ma īdaa pik'a bi k'iniadak'aa paji, p'āriu pik'a bide p'anee k'inia p'anadap'edaa perā ne–inaa k'achia oodait'ee. 20Chi k'achia ooyaa beerāpa ma īdaa pik'a bi unuamaa iru p'anapata. Iru k'awa k'iniadak'aa. Māga p'ani k'iniadak'aa perā irua unupimerā āchia ne–inaa k'achia oopata. 21Jōdee chi oopataarāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a, ma īdaa pik'a bi k'awa k'inia p'anapata. Māga p'anapata jōmaarāmaa k'awapi k'inia p'anadairā āchia ne–inaa pia oo p'ani Tachi Ak'ōrepa oopiparik'a.

Juan Bautistapa waya Jesude jarada

22Ma t'ēepai, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome wājida Judea eujādee. Mama taarāji āchi ome, āchia eperāarā poro choodamerā. 23Juanpa ichiaba eperāarā poro choomaa baji Enonde, Salim k'ait'a, mama paniara paraada perā. Mama eperāarā chepachida poro choopidait'ee. 24(Māga paji Herodepa Juan carcelde t'īpit'aai naaweda.)

25Ewari aba Juan k'ōp'āyoorā aupedeemaa p'anejida awaraa judío ome, eperāarā poro choopata k'ap'ia. 26Juanmaa chejida māik'aapa mājajida:

—Tachi Jarateepari, ma eperā pi ome bada Jordán to k'īraik'a eere māik'aapa pia jarada taimaa, mājīpa eperāarā poro choomaa bida ajida. Ma awara jōmaarāta irumaa wā p'ani poro choopide.

27Māpai Juanpa p'anauji:

—Apidaapa māgee ne–inaa ooda–e pak'ajida aji, Tachi Ak'ōrepa oopi–e pada paara. 28Pāchia pia ūrijida mia jarak'āri mi Tachi Ak'ōrepa pēida–e eperāarā rey pamerā. Iru pēi naaweda, Tachi Ak'ōrepa mi pēiji. 29K'īsiadāma nāgīde. Miak'āidak'āri, wēra chi imik'īra wēra paru. Mamīda ma imik'īra k'ōp'āyo k'ait'a bainī beepari māik'aapa o–īadaipari ūrik'āri ma imik'īrapa jararu chi wēramaa. Māga pik'a mi ma poro choomaa bi k'ōp'āyok'a bi. Maperāpi mi o–īa bi. 30Iru mi k'āyaara waibiara pait'ee eperāarā k'īrapite. Jōdee mi iru ek'ariara pait'ee.

Juan Bautistapa eperā it'ariipa chedade jarada

31—Eperā it'ariipa cheda jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Eperā na p'ek'au eujādepema na eujāde bapari perā, ichita jarapari na eujādepema ne–inaa. Jōdee chi it'ariipa cheda jōmaarā k'āyaara waibiara bi. 32Irua

jarapari ichia unuda m̄aik'aapa ũrida it'ari, apidaapa ij̄aa k'iniada–e p'ani p̄ijida irua jara bi. ³³Mam̄ida eper̄apa irua jara bi ij̄aak'āri, k'awa bi Tachi Ak'ōrepa ichita w̄aarata jarapari. ³⁴Tachi Ak'ōrepa p̄eidapa jarapari Tachi Ak'ōre pedee, Ak'ōrepa ichi Jaure p̄eipari per̄a iru ome bapariimer̄a. ³⁵Tachi Ak'ōrepa ichi Warra k'inia iru bapari. Ne–inaa j̄omaweda iru jua ek'ari biji irua ak'imer̄a. ³⁶Eper̄apa iru Warrade w̄ara ij̄aak'āri, ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mam̄ida eper̄apa iru Warrade ij̄aa k'inia–e bi pir̄a, Ak'ōre trua unu–e pait'ee. Tachi Ak'ōre ichita k'irau bait'eeda aji, m̄aḡí eper̄a ome.

Jesús Samaria eujādepema w̄era ome pedeeda

4 ¹Fariseor̄apa ũrijida Jesupa Juan k'āyaara k'ōp'āyoor̄ara p'e w̄a m̄aik'aapa eper̄ar̄a chok'araara poro choopachi. ²(M̄aga ũrijida Jesupa poro chook'aa paji m̄ida. Chi k'ōp'āyoor̄apata poro choopachida.) ³Jesupa m̄aga k'awaa atak'āri, waya uchijaji Judea eujādeepa Galilea eujādee w̄ait'ee.

⁴Ma w̄adade w̄ayaaji Samaria eujāde. ⁵M̄aḡá Jesús pacheji Sicar p'uurude. M̄aḡí p'uuru Samaria eujāde bi. Chonaar̄aweda ma p'uuru Jacobpa ichi warra Josemaa eujā teeda k'ait'a baji. ⁶Ma eujāde Jacob pozo baji. Ma che w̄adade ode cherupa Jesús iyapaa cheda per̄a, ma pozo ik'aawa su–ak'i beejí. Imat'ipa pa w̄a nipaji. ⁷⁻⁸(Chi k'ōp'āyoor̄a p'uurudee w̄a p'anajida chik'o netode.) M̄aga nide Samariadepema w̄era cheji ma pozodee pania joide. M̄apai Jesupa m̄aḡaji irumaa:

—Mimaa pania teepáde aji.

⁹Mam̄ida judior̄a, Samariadepemaar̄a ome pedeedak'aa pada per̄a, m̄aḡí w̄erapa m̄aḡaji:

—Mi Samaria eujādepemapi. ¿S̄aap'eda pi, judío bita mimaa pania iidi cheruma? aji.

¹⁰Jesupa p'anauji:

—Pia k'awada paara j̄oma Tachi Ak'ōrepa oo k'inia bi eper̄ar̄a k'aripait'ee m̄aik'aapa k'awada paara k'aipata p̄imaa pania iidimaa bi, m̄imaa iidik'aji teemer̄a pania eper̄ar̄a ichita chok'ai p'anapipari.

¹¹M̄apai m̄aḡí w̄erapa m̄aḡaji:

—Señor, na pozo n̄apia bida aji. Pia ne–inaa w̄ee bi pania joi atait'ee. ¿S̄ama m̄agee pania atayama? aji. ¹²Na pozo tachi chonaar̄awedapema Jacobpa b̄eida. Irua na pozodepemata pania topachi, ichi warrar̄a ome m̄aik'aapa chi ne–animalaar̄a ome. ¿P̄i iru k'āyaara waibiara k'isija bik'ā? aji.

¹³Jesupa p'anauji:

—Eper̄ar̄apa na pozodepema pania toruta waya opisiadaridait'eeda aji. ¹⁴Mam̄ida m̄ia pania teerudepema todak'āri, waa opisiada–e pait'ee. Ma k'āyaara ara pania poatri uchiaparik'a eujādeepa, m̄aga

pik'a mia pania teeru uchait'ee āra t'ārideepa māik'aapa ma k'aurepa k'awaadait'ee ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹⁵Māpai māgí wērapa māgaji:

—Señor, mi—it'ee teepáde aji, māgí pania, mi waa opisia—e pait'ee, ichiaba waa che—e pait'ee pania joide na pozode.

¹⁶Jesupa p'anauji:

—Wāpáde aji, pichi imik'íra atade māik'aapa waya namaa chepáde aji.

¹⁷Māgí wērapa p'anauji:

—Mi imik'íra wēe bida aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarata jaraji imik'íra wēe bida ak'āri. ¹⁸Imik'íraarā joisomaa iru badoo māik'aapa chi írá iru bi pēre—e. Mapa wāarada aji, pia jara bi.

¹⁹Māga ũrik'āri, ma wērapa māgaji:

—Señor, pia pedee jarada k'aurepa mia k'awaa wāda aji, pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari. ²⁰Tai chonaarā nāgí eede it'aa t'ípachidada aji. Mamída parā judiorāpa jarapata Jerusalende eperāarāpa it'aa t'ípataadaipia bi.

²¹Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, mia jararu ijāaji. Ewari paruda aji, parāpa wāara it'aa t'ípataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. Mamída māga ooda—e pait'ee nāgí eede wa Jerusalende. ²²Parāpa it'aa t'ípata Tachi Ak'ōremaa. Mamída iru pia k'awada—e p'ani. Jōdee táipata iru pia k'awa p'ani, tai judiorā k'ap'ia pari irua jara pēida perā sāga eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²³Mamída ewari pait'ee māik'aapa íraweda paru wāarata it'aa t'ípataarā Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ípataadait'ee iru Jaure k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā. Tachi Ak'ōrepa māgeerā jiripari māgá ichimaa it'aa t'ípataadamerā. ²⁴Tachi Ak'ōreta, Jaure. P'aareerā irumaa it'aa t'ípataadaipia bida aji, iru Jaure k'ap'ia pari, iru wāarata k'awapata perā.

²⁵Māpai māgí wērapa māgaji:

—Mia k'awa bi Mesías (ichiaba t'íjarapata Cristo) cheit'eeda aji. Iru chek'āri, tachimaa ne—ināa jōmaata jarateeit'ee.

²⁶Jesupa māgaji:

—Māgí mida aji, pi ome pedeemaa bi.

²⁷Māgá pedeemaa bide chi k'ōp'āyoorā pachejida. Āchi t'āridepai k'ísiyajida: “¿Sāap'eda Jesús pedeemaa bi jā wēra ome?” Mamída apidaapa iidida—e paji ma wērapa k'āata k'inia baji, maa—e pirā k'āare—it'ee iru pedeemaa baji ma wēra ome. ²⁸Māpai māgí wērapa ichi chok'o atabēip'eda, wāji p'uurudee māik'aapa jaranaji eperāarāmaa:

²⁹—¡Ak'í chéti! Eperāpa mīmaa nepiriji ne—ināa jōma mia oopari. ¿Māgí Mesia—epaama? aji.

³⁰Māpai eperāarā wājida Jesumaa. ³¹Māgá cherutade, Jesús k'ōp'āyoorāpa enenee jōnajida nek'omerā:

—Tachi Jarateepari, nek'óji, ma-ãri pijida.

³²Mamída irua mágaji:

—Parāpa k'awada—e p'anida aji, chik'o mia iru bi k'oit'ee.

³³Chi k'õp'ãyoorã áchi pitapai pedeepachida:

—¿Apidaapa chik'o aneejida—epaama? aji.

³⁴Mamída Jesupa mágaji:

—Mi—it'ee chik'o nãga pik'a bi: ooit'ee mi pëidapa k'inia bik'a mãik'aapa aupait'ee mimia irua k'isia iru bi mi—it'ee. ³⁵¿Parāpa jarapata—ek'ã? “Atane k'ímari falta bi ne—uuda ewadait'ee.” ¡Ak'ítì parã ik'aawa! Unudait'ee ne—uuda chiwari nãbi. Mapa ewadaipia bi. ³⁶Ne—uuda ewaparipa ma ne—uuda ewak'ãri, o—iadaipari p'arat'a jitait'ee perã ichi mimia pari. Mãga pik'a mi, Tachi Ak'õre Ūraa jarateepari, o—iadaipari parāpa eperãarã p'e atadak'ãri mide ijãapataadamerã, ma k'aurepa ichita p'anapataadait'ee perã Tachi Ak'õre ome. Maperã chi ne—uupari chi ne—uu ewapari ome o—ia para beepari. ³⁷Nãgí pedee eperãarãpa jarapata wãara bi. “Abaapa uupari mãik'aapa awaraapa ewapari.” ³⁸Mia parã pëiji ne—uu ewanadamerã, parāpa uuda—e paji mída. Awaraarã parã naa mimiajida eperãarãpa mide ijãadamerã. Maap'eda parāpa ãra mimia aupajida.

³⁹Samariadepemaarã chok'ara Jesude ijãajida mágí Samariadepema wërapa jarada perã:

—Jõma mia ne—inãa ooda jarajida aji.

⁴⁰Maperãpi ma Samariadepemaarã Jesumãi pachedak'ãri, chupiria iidijida iru áchi ome beemerã. Mapa iru mama beeji k'ãima omé. ⁴¹Mama bide chok'araarãpa irua jarateeda úridak'ãri, ijãajida. ⁴²Mãpai mãirãpa mágí Samariadepema wëramãa mágajida:

—Írapì ijãada—eda ajida, pia taimãa nepirida k'aurepapai. Ichiaba ijãapata irua jarateeda úridap'edaa perã. Maperãpi k'awa p'ani wãara nãgí eperã cheji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade.

Jesupa rey mimiapataarã poro waibia warra jipada

(Mateo 8.5-13; Lucas 7.1-10)

⁴³K'ãima omé wãyaap'eda, Jesús uchiaji Samaria eujãdeepa mãik'aapa wãji Galilea eujãdee. ⁴⁴Ichi ome nipapatap'edaarãpa k'isiajida mãpemaarãpa áchi auteebaida—e pai, ichia jarada perã Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarãpa iru waaweedak'aa. ⁴⁵Mamída Galileade panadak'ãri, ma eujãdepemaarãpa iru auteebaijida. Mãirãpa irua ooda Jerusalende unujida, mama p'anadap'edaa perã Pascua fiesta oodait'ee.

⁴⁶Jesús waya cheji Caná p'uurudee, ichia pania vino papidamãi. Maapai Capernaum p'uurude bapachi rey mimiapataarã poro waibia. Mágí warra k'ayaa baji. ⁴⁷Mãgípa k'awaa atak'ãri Jesús cheda Judea

eujādeepa Galileadee, wāji iru ak'ide māik'aapa chupiria iidiji wāmerā ichi temaa ichi warra jipade, chi warra juak'aya bada perā. ⁴⁸Māga ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Parāpa unuda—e pirā mia ooru ne—inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mide ijāadak'aa pait'eeda aji.

⁴⁹Mamīda māgí poro waibiapa māgaji:

—Tachi Waibia, chepāde aji, mi warra jai—idaai naaweda.

⁵⁰Māpai Jesupa māgaji:

—Wāpāde aji, pichi temaa. Pi warra jipa beeit'eeda aji.

Ma eperāpa Jesupa jarada ijāaji māik'aapa wāji. ⁵¹Ichi temaa wārude, ichi mimiapataarāpa unu chejida māik'aapa māgajida:

—Pi warra jipa beejida ajida.

⁵²Ichia iidik'āri chisāgí horade jipa beejida, p'anaujida:

—Nuweda la una k'iamia tuu beejida ajida.

⁵³Chi ak'ōrepa k'awaji māgí hora paji Jesupa jarak'āri: “Pi warra jipa beeit'ee.” Mapa ichia māik'aapa ichi te pidaarāpa Jesude ijāajida.

⁵⁴Ma cheda omeede Judea eujādeepa Galilea eujādee, Jesupa ichiaba ooji ne—inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

Betzatá pozode Jesupa chiwa bi jipada

5 ¹Ma t'ēpai Jesús cheji Jerusalendee judiorā fiesta oode. ²Jerusalén p'uuru^e murallade t'iupata aba Ovejaarā T'iupata apachida. Māgí k'ait'a baji eperāarā k'uipatamāi, hebreo pedeede t'ijarapata Betzatá. Māgí pozo wap'ira baji joisomaa tarimbak'a bipa. Māgí wāk'a beejida te k'irupa. ³Mama eujāde k'ayaa beerā chok'ara p'aneepachida: tau p'āriu beerā, nik'anik'aa t'ia beerā māik'aapa chiwa beerā. [Nipachida pania p'ērebai jira beerumaa. ⁴Māga oopachida edaare angelpa pania p'ērebai jira beepik'āri, chi naa t'iuru aide jipa beepachi perā.] ⁵Mama baji eperā treinta y ocho años k'ayaa bada. ⁶Jesupa iru mama jera bi unuk'āri māik'aapa k'awaa atak'āri taarā weda ichi māgá che bapachi, irumaa iidiji:

—¿Jipa bee k'inia bik'ā? aji.

⁷Chi k'ayaa bipa p'anauji:

—Eperā wē—eda aji, mi toida ata bimerā jā pozode pania p'ērebai jira beek'āri. Mi t'iudariit'ee pak'āri, awaraata mi naa t'iudaiparida aji.

⁸Māpai Jesupa māgaji:

—¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji māik'aapa wáji pichi temaa.

⁹Aramata ma eperā jipa beejida. Bainī beep'eda māik'aapa ichi p'aru atap'eda, t'ia wāji. Mamīda ĩpata ewate pada perā, ¹⁰arii p'anadap'edaa judiorā poro waibiarāpa chi jipa beedamaa māgajida:

^e 5.2 Jesucristo na p'ek'au eujāde bapariik'āri, Jerusalén Judea eujādepema p'uuru waibiara baji. Mama Tachi Ak'ōre te waibia baji.

—Idi tachi ñipata ewate. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi ñipata ewate mimia oodaik'araa bi. Jã p'aru pia ateeik'araa bida ajida.

¹¹ Mãpai mägí eperãpa p'anauji:

—Mi jipadapa jarajida aji: “Pichi p'aru atãji mãik'aapa wãji.”

¹² Æchia iidijida:

—¿K'aipata pìmaa mãga jarajima? ajida.

¹³ Mamída ma k'ayaa badapa k'awa—e paji k'aipata ichi jipata'aada, Jesús tau atuata'aada perã t'ũk'ãri eperãarã chok'ara see nãbide.

¹⁴ Ma t'ëepai, Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa ma eperã unuk'ãri, irumaa mägaji:

—¡Ûrìji! Írá pi jipa bida aji. P'ek'au k'achia oo amãaji ne—inaa k'achia p'asanaamerã.

¹⁵ Maap'eda mägí eperãpa judiorã poroorãmaa nepirinaji Jesupa ichi jipada. ¹⁶ ñipata ewate Jesupa mägá jipapachi perã, judiorã poro waibiarãpa iru jiripachida peedait'ee. ¹⁷ Mamída Jesupa p'anaupachi ichi imiatee p'anadap'edaarãmaa:

—Mi Ak'õre ichita mimiapari mãik'aapa ñraweda mimiamaa bi. Mi jida mägá mimiaparida aji.

¹⁸ Mãga ùridak'ãri, ma judiorãpa audupiara peet'aa k'inia p'anapachida, ñipata ewate mimiapachi perã mãik'aapa Tachi Ak'õre ome auk'a bida ada perã. Mãga jaraji Tachi Ak'õre ichi Ak'õreda ak'ãri.

Tachi Ak'õre Warrapa oopari Tachi Ak'õrepa ooparik'a

¹⁹ Æchia imiateeda ùrik'ãri, Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre Warrapa ne—inaa p'oyaa oo—eda aji, ichi k'iradoopa. Ma k'ãyaara irua unupari chi Ak'õrepa oo bi mãik'aapa auk'a oopari. Jõmaweda chi Ak'õrepa oo bi ichiaba oopari chi Warrapa. ²⁰ Mãga bi chi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari perã. Mapa jõma ichia oo bi ak'ipipari chi Warramaa. Wãara na ewari ne—inaa pi—iara ak'ipiit'ee chi warramaa. Mãga unudak'ãri, parã p'era pik'a para beeit'ee. ²¹ Chi Ak'õrepa piu beerã p'irabaipiparik'a ichita chok'ai p'anapataadamerã, chi Warrapa auk'a ichia k'inia biãrã p'irabaipiparida aji, ichita chok'ai p'anapataadamerã. ²² Chi Ak'õrepa jara—e chisãgí na p'ek'au eujãdepemaarã ichita chok'ai p'anapataadait'ee mãik'aapa chisãgí atuadait'ee. Ma—it'ee chi Warra pëiji. ²³ K'inia baji jõmaarãpa ichi Warra waaweedamerã iru waawepatak'a. Eperã iru Warra waawee—ee bipa ichiaba waawee—e Tachi Ak'õre, chi Warra pëida.

²⁴ Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre Waibiapa mi pëiji. Mi pedee ùri bipa mãik'aapa irude ijãa bipa it'aa wãit'eeda aji. Mägí eperã atua—e pait'ee. Irua ijãadak'ãriipa ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. ²⁵ Mia wãarata jararu. Ewari pait'ee mãik'aapa ñraweda paru piu pik'a beerãpa ùridait'ee Tachi Ak'õre Warra pedee. Chi ma pedee ijãarutaarã ichita

p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. ²⁶Tachi Ak'õrepa eperãarã ichita chok'ai p'anapiparik'a, ichi Warra biji auk'a oomerã. ²⁷Ma awara ichi Warra biji ichik'a jõmaarã k'ãyaara waibiara bamerã. Mãgã irua jarai chisãgí eperãarã ichita chok'ai p'anapataadait'ee mãik'aapa chisãgí atuadait'ee. Tachi Ak'õrepa iru mãga biji iru Eperã Ak'õre Truadepema perã. ²⁸P'era pik'a p'ananáati mia jararu úridak'ári. Ewari cherude jõmaweda jáirade p'aniirãpa mi pedee úridait'ee. ²⁹Chok'ai p'irabaidait'ee mãik'aapa jáiradeepa uchiadait'ee. Ne–inaa pia oopatap'edaarã ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mamída chi ne–inaa k'achia oopatap'edaarã atuadait'ee.

Jesús jõmaarã k'ãyaara waibiara bi

³⁰—Mia ne–inaa p'oyaa oo–eda aji, michi k'íradoopa. Mia úripari mi Ak'õrepa jara bi mãik'aapa irua jara bik'a oopari. Mapa mia eperãarãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Mia mãga jarak'ári, wãarata jarapari, michia oo k'iniata oo k'iniak'aa perã. Jíp'a oo k'inia bi mi pëidapa k'inia bik'a. ³¹Michi k'ísiadoopapai na pedee jarada paara, mãgara eperãarãpa wãarata jara–e bida ak'ajida. ³²Mamída awaraapa jara bi mi ichi Warra. Mia k'awa bi irua ichita wãarata jarapari. ³³Parãpa eperãarã pëidak'ári Juan Bautistamaa iidide, irua p'anauda wãarata paji. ³⁴Mia p'ua–e bida aji, eperãpa jarada. Mamída mãga jaraji parãpa k'irãpadamerã Juanpa jarada mãik'aapa mide ijãadamerã. Mãgã mia parã o k'achiadeepa k'aripa atai. ³⁵Juan urua pik'a bapachi lamparak'a na p'ek'au eujã p'áriu pik'a bide. Maapai parã o–ia p'anapachida iru ome ma urua pik'a bide. ³⁶Mamída ne–inaa piara paraa Juanpa jarada k'ãyaara. Mia ne–inaa jõma oopari mi Ak'õrepa k'ísia iru bik'a. Mãga ook'ári, ak'ipipari wãara irua mi pëiji. ³⁷Irua pida ak'ipidoo mi pëiji, parãpa jara p'ani mída waide iru pedee úridak'aa mãik'aapa iru k'íra unudak'aa. ³⁸Ma awara parãpa ak'ipipata iru pedee jara pëida wãara ijãadak'aa, irua pëidade ijãada–e p'anadairã. ³⁹Parãpa Tachi Ak'õre Úraa p'ãda pi–ia ak'ipata, ijãapata perã ma k'auropa it'aa wãdait'ee. Mãgí úraade mideta jara bi. ⁴⁰Mamída parãpa mide ijãa k'iniada–e p'ani, mia parã it'aa wãpimerã.

⁴¹'Mia mãga jara–e paji k'inia bairã eperãarãpa mi ak'idamerã eperã t'ári piak'a. ⁴²Ma awara mia parã k'awa bida aji. Wãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anada–e. ⁴³Mi chejida aji, mi Ak'õre pari. Mamída parãpa mi auteebaida–e paji. Jõdee awaraa eperã ichi k'inia cheru pírá, mata parãpa auteebaipata. ⁴⁴¿Sãga mide ijãadayama? aji. Jiripata eperãarãpa parã ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, jiridai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa parã ak'imerã ichideerãk'a. ¡Iru aupaita Ak'õre Waibia! ⁴⁵K'ísianáati mia parã imiateeit'ee mi Ak'õre k'irapite. Ma k'ãyaara Moisepa p'ãdapa parã imiateepari, ma úraade ijãa p'ani mída. ⁴⁶Parãpa wãara Moisepa

p'āda ijāadap'edaa paara, ichiaba mide ijāak'ajida, irua mide p'āda perā.
 47 Mamīda wāara irua p'āda ijāada–e p'anadairā, audupiara mi pedee
 ijāada–e pai.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

6 ¹Ma t'ēpai, Jesús wāji Galilea Lago k'iraik'a eeree. Māgí lago
 ichiaba t'ijarapata Tiberias. ²Eperāarā chok'ara iru t'ēe nipapachida,
 irua k'ayaa beerā jipada perā māik'aapa ārapa unudap'edaa perā irua
 oo bi ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³Māpai Jesús
 wāji ee nok'odee māik'aapa su–ak'i banaji chi k'ōp'āyoorā ome. ⁴Judiorā
 Pascua fiesta ĩri pa baji. ⁵Jesupa unuk'āri ma eperāarā chok'ara ichi t'ēe
 che wāda, Felipemaa māgaji:

—¿Sāma chik'o netodait'eema aji, na eperāarā jōmaweda nek'odamerā?

⁶Jesupa k'awa baji k'āata ooit'ee. Mapa iidiji k'awaait'ee k'āata p'anau
 Felipepa. ⁷Felipepa p'anauji:

—Doscientos denariopa^f pida araa–e pak'aji, pan netodait'ee ma–āri
 ma–āria pida k'odamerā.

⁸Māpai Jesús k'ōp'āyo Andrés, Simón Pedro ĩpemapa māgaji:

⁹—Nama bida aji, warra aba. Ichia iru bida aji, pan cebadadee ooda
 joisomaa māik'aapa chik'o omé. Mamīda, ¿k'āata araayama aji, na
 eperāarā see nībi–it'ee?

¹⁰Jesupa p'anauji:

—Jarāti jōmaweda su–ak'i p'aneedamerā.

Mama p'ūajara jep'eda paraaji. Mama su–ak'i p'aneejida. Āchi
 imik'iraarā cinco mil paji. ¹¹Jesupa ma pan jita atap'eda, it'aa t'ĭji gracias
 jarait'ee māik'aapa jōmaarāmaa jedepiji. Ichiaba māga ooji chik'o ome.

¹²Jōmaweda bi jāwaa p'aneedak'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Chi nībeeda p'e atadapāde aji, maarepida ārinaamerā.

¹³Ārapa ipurujida k'oraa docena aba ma pan joisomaadeepa.

¹⁴Eperāarāpa unudak'āri Jesupa oo bi ma ne–inaa eperāarāpa p'oyaa
 oodak'aa āchi juadoopa, jarapachida:

—Wāara nata Ak'ōre pedee jarapari tachia ni p'anadap'edaa chemerā
 na p'ek'au eujādee. ¹⁵Mamīda Jesupa k'awa bada perā ichi rey papi k'inia
 p'ani, ee nok'odee waya wāji, ituaba ba k'inia bada perā.

Jesús pania ĩri t'ia nipada

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶P'āriupodopa Jesús k'ōp'āyoorā lago idee chejida ¹⁷māik'aapa
 barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida. P'āriudaik'āri,

^f 6.7 Maapai atane ocho mimiapachida *doscientos denarios* pari.

waide Jesús pache—e baji. ¹⁸Māgá āchi ituaba wārutade p'usara t'o nībeeji, nāu golpe p'ua nībada perā. ¹⁹Tok'esaa wā nidade kilometro joisomaa maa—e pirā seis, unujida Jesús barco k'ait'a t'ia cheru pania ĩri. Māpai āchi p'eradachida. ²⁰Māpai irua māgaji:

—¡P'eraanáati! ¡Mida! aji.

²¹Āchia māga ūridak'āri, o—ĭa iru batau atajida. Taarā—ee panajida āchi wā nipadap'edaamaa.

Eperāarāpa Jesús jiridap'edaa

²²Ai norema eperārā lago k'ĭraik'a eere p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús k'ōp'āyoorā wādap'edaa barco mama badade. Ichiaba k'awaajida Jesús āra ome wā—e pada. ²³Māga nide barco pachejida Tiberias p'uurudeepa, Jesupa Ak'ōremaa gracias jarap'eda, eperārāpa pan k'odap'edaa k'ait'a. ²⁴Māgá eperārāpa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama unuda—e pak'āri, ma barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida iru jiride.

Eperā Jesude ijāa bi ichita chok'ai bapariit'ee

²⁵Ma eperārā lago k'ĭraik'a eere panadak'āri, Jesús ununajida māik'aapa iidijida:

—Tachi Jaratepari, ¿sāaweda pachejima? ajida.

²⁶Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa mī jiri nidada aji, mīa parā bi jāwaa netawada perā, jiridai k'āyaara k'awaadait'ee mīa ne—inaa pi—ia oopari eperārāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁷Mimianáati chik'o k'odait'ee aupai, māgee chik'o jōpari perā. Ma k'āyaara mimíati k'awaadamerā mī, chi ne—inaa jōk'aa. Mī, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'aurepata parā ichita p'anapataadai Tachi Ak'ōre ome. Irua ak'ipi bi mī pia ak'i bapari, iru juapa mīa ook'āri ne—inaa eperārāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

²⁸Māpai arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa iidijida:

—¿K'āata oodayama ajida, Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ipariimerā?

²⁹Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa k'ĭnia bīda aji, ijāadamerā eperā irua na eujādee pēidade.

³⁰Māpai iidijida:

—¿K'āata pia ooit'eema ajida, taipa ijāadamerā pi Tachi Ak'ōrepa pēida? ¿K'āata pia taimaa ak'ipiit'eema? ³¹Eujā pania wēe bīde tachi chonaarāpa it'aripema chik'o *maná*, k'ojidada ajida, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bīk'a:

'Tachi Ak'ōrepa āramaa it'aripema chik'o teeji nek'odamerā.' (Ex 16.4)

³²Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Moisepa parāmaa māgí chik'o tee–e paji. Mi Ak'õre it'aripemapata chik'o jōmaweda teepari. Māgí chik'o chi pipiara bi–e paji. ³³Chi pipiara bita it'ariipa cheji na p'ek'au eujādepemaarā chok'ai p'anapiit'ee ichita p'anapataadamerā.

³⁴Āchia māgajida:

—Tai–it'ee māgí chik'ota teeparíji.

³⁵Māpai Jesupa māgaji:

—Mida aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Eperā ewaa nek'oda jarrapisia–e bik'a māik'aapa chi ewaa ne–inaa toda opisía–e bik'a, māga pik'a eperā mide ijāa bi o–ia bapariit'ee. ³⁶Mamīda mia parāmaa et'ewa jaradak'a, parāpa mide ijāada–e p'ani, mi unupata mīda. ³⁷Jōmaweda eperāarā mi Ak'õrepa mi jua ek'ari bida mimaa chedait'ee. Chi cherutaarāmaa mia k'inia–eda a–e pait'ee. ³⁸Mi it'ariipa che–e paji ooit'ee michia oo k'iniata. Ma k'āyaara cheji ooit'ee mi Ak'õrepa k'inia bik'a. ³⁹Ma–it'ee mi pēiji; jōmaweda mi jua ek'ari bidaarā ak'i bamerā apida atuanaamerā. Māgá Ak'õre ewari waibia ewate āra chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴⁰Mi Ak'õrepa k'inia bi jōmaweda ichi Warra k'awa p'aniirā māik'aapa irude ijāa p'aniirā it'aa wādamerā. Ak'õre ewari waibia ewate miata māgīirā p'irabaipiit'ee.

⁴¹Māpai judiorā poro waibiarāpa Jesús āpíte pedee k'achia pedee p'aneejida irua jarada perā: “Mida aji, chi chik'o it'ariipa cheda”.

⁴²Maperā māgajida:

—¿Nāgi–ek'ā Jesús, José warra? Taipa k'awa p'anida ajida, chi ak'õre māik'aapa chi nawe. ¿Sāgapi it'ariipa chejida a bima? ajida.

⁴³Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pedee k'achia pedee amáati! ⁴⁴Mi Ak'õrepa mi pēiji. Eperā apida mimaa p'oyaa cheda–eda aji, irua anee–emāi. Ak'õre ewari waibia ewate irua aneeda eperāarā mia p'irabai atait'eeda aji. ⁴⁵Ak'õre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi:

‘Tachi Ak'õrepa eperāarāmaa ichi ūraa jarateeit'ee.’ (Is 54.13)

Mapa jōmaarāpa iru ūraa ūri p'ani māik'aapa k'awaa wāda mimaa chedait'ee.

⁴⁶Mia māga jarak'āri, jara k'inia–e bi eperāarāpa Tachi Ak'õre unupata. Eperā apidaapa Tachi Ak'õre unuda–e p'ani. Irua it'ariipa pēidapapaita iru unupari. ⁴⁷Mia wāarata jararu. Eperāpa mide ijāa bi it'aa wāit'ee. ⁴⁸Mida aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. ⁴⁹Parā chonaarā eujā pania wēe bide wāyaadak'āri, *maná* k'ojidada aji. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi–e paji, ai t'ēepai āchi piudap'edaa perā. ⁵⁰Mia “chik'o” ak'āri, jara k'inia bi chik'o it'ariipa cheda. Eperāpa māgí chik'o k'oru pirā, atua–e. ⁵¹Mida aji, ma chik'o it'ariipa cheda eperāarā chok'ai p'anapiit'ee. Chi nāgí chik'o k'o bipa ichita chok'ai bapariit'ee. Nāgí chik'o mi k'ap'ia, miā teeit'eeda aji, piumerā jōmaarā pari, ichita chok'ai p'anapataadamerā.

⁵²Māga ūridak'āri, judiorā aupedee para beeji:

—¿Sāga na eperāpa tachimaa ichi k'ap'ia k'opiit'eema? ajida.

⁵³Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia k'oda—e pirā māik'aapa iru waa toda—e pirā, it'aa wāda—e pai. ⁵⁴Chi mi k'ap'ia k'o bipa māik'aapa mi waa to bipa Ak'ōre eujāde banait'ee. Ak'ōre ewari waibia ewate miata iru chok'ai p'irabai atait'ee. ⁵⁵Mapa mi k'ap'iaata chi chik'o pipiara bida aji. Ichiaba mi waata chi ba pipiara bida aji. ⁵⁶Chi mi k'ap'ia k'o bipa, ichiaba mi waa to bipa mi ome araa bapariit'eeda aji. ⁵⁷Mi Ak'ōre ichita chok'ai bapari; mi jida auk'a. Irua mi pēiji mi k'ap'ia k'opataarā ichita chok'ai p'anapimerā. ⁵⁸Mia jara bida aji, chik'o it'ariipa chedade. Nāgí chik'o parā chonaarāpa *maná* k'odap'edaak'a bi—e. Ārapa *maná* k'ojida. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi—e paji, ai t'ēepai piudap'edaa perā. Jōdee chi nāgí chik'o k'o bipa ichita chok'ai bapariit'ee.

⁵⁹Jesupa ma jōma jara aupada jarateeki Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede Capernaum p'uuruude.

Jesupa jarada sāga eperāarā it'aa wādai

⁶⁰Jesupa jarateemaa bi ūridak'āri, iru ome nipapataarāpa māgajida:

—Pia jara bi p'oyaa k'awada—eda ajida. ¿K'aipa ijāayama? ajida.

⁶¹Jesupa k'awa bada perā ichi āpīte māgá pedeemaa p'ani, iidiji:

—¿Na pedee parāpa k'achia ūri p'anik'ā? aji. ⁶²Māgara audupiara ijāada—e pai, parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unuruta pirā it'aa wāru ichi badamaa. ⁶³Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Tachi k'iradoopa apida ichita chok'ai p'anada—e pai. Mia jaradak'a parāpa mi k'ap'ia k'oruta pirā, pia jarait'eera, mide wāara ijāaruta pirā, Tachi Ak'ōre Jaure cheit'ee parā ichita chok'ai p'anapide. ⁶⁴Mamīda waide parā ūk'uru ijāada—e p'ani.

Jesupa māga jaraji ai naaweda k'awa bada perā k'airāpa ijāada—e p'ani māik'aapa k'aipa ichi traicionaait'ee. ⁶⁵Ichiaba māgaji:

—Mapa mia parāmaa jaraji eperā apida mimaa p'oyaa cheda—eda aji, mi Ak'ōrepa anee—e pirā.

⁶⁶Maadamāiipa chok'ara Jesús ome nipadap'edaarāpa iru atabaibēijida.

⁶⁷Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorā docemaa:

—¿Parā jida ichiaba wā k'inia p'anik'ā? aji.

⁶⁸Simón Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, pik'a awaraa wē—e. Pi ūraa k'aurepa k'awa p'ani it'aa wādait'ee. ⁶⁹Taipa pide ijāa p'anida ajida, māik'aapa k'awa p'ani pi chi k'achia wēe bapari, Tachi Ak'ōrepa pēida.

⁷⁰Jesupa p'anauji:

—Mia parā doce weda jirit'erajida aji. Mamīda parādepema aba netuara eere bida aji.

⁷¹Jesupa māga jarak'āri, jara k'inia baji Simón Iscariote warra Judapa ichi traicionaait'ee, chi k'ōp'āyoorā docedepema paji mīda.

Jesús ipemaarāpa irude ijāada–e padap'edaa

7 ¹Ma t'ēpai Jesús nipaji Galilea eujāde. Judea eujāde ba k'inia–e paji, judiorā poro waibiarāpa iru jiri p'anadap'edaa perā peepit'aadait'ee.

²Mamīda judiorā fiesta Rancho Oopata ĩri p'anadap'edaa perā, ³Jesús ipemaarāpa māgajida:

—Nama beenaapāde ajida. Wāpāde ajida, Judea eujādee, arapemaarā pide ijāapatarāpa ichiaba pia ne–inaa oo bi ak'idamerā. ⁴Eperāpa ichia oo bi merak'aa ma oo bi k'awapi k'inia bi pirā. Mapa pia ne–inaa oo bi nama jōmaarāmaa ak'ipinapāde aji.

⁵Māga jarajida chi ipemaarāpa pida ijāada–e p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida. ⁶Māpai Jesupa māgaji:

—Ewari Tachi Ak'ōrepa awara bida ma–it'ee waide pa–e bida aji. Mamīda parā wā k'inia p'anadak'āri, wādaipia bi. ⁷Na p'ek'au eujādepemaarāpa parā k'ĭra unuamaa iru p'anadak'aada aji. Mamīda mi k'ĭra unuamaa iru p'anapata, mia jarapari perā āchia k'achia oopata.

⁸Wáti fiestadee. Mi wā–eda aji, waide mi ewari pa–e perā.

⁹Māga jarap'eda, beeji Galilea eujāde.

Jesús fiesta Rancho Oopatade bada

¹⁰Mamīda chi ipemaarā wādap'edaa t'ēpai, Jesús ichiaba wāji ma fiestadee. Mamīda awaraarā ome wā–e paji. Ituaba miru wāji, chi k'ōp'āyoorā ome. ¹¹Māimisa judiorā fiestade p'anadap'edaarāpa Jesús jiripachida māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma bima apachida, jā eperā?

¹²Eperāarā chok'ara āchi pitapai osausawaa pedeeapachida iru āpite. Ūk'uruurāpa māgapachida:

—Jā eperā t'āri pia bapari.

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Jā eperāpa eperāarā k'ūramaa nipapari.

¹³Mamīda judiorā poroorā waidoopa, jōmaarā taide apidaapa māga jarada–e paji.

¹⁴Ma fiesta tomia esa–auk'a wāyaa wāde Jesús t'ĭuji Ak'ōre te waibiade māik'aapa jarateemaa beeji. ¹⁵Arii p'anadap'edaa judiorā ak'ĭtrua para beeji māik'aapa iidijida:

—¿Sāgapĭ na eperāpa Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awa bima ajida, estudia–e padata awaraarāk'a?

¹⁶Jesupa p'anauji:

—Michi k'ĭsiadoopa jaratee–e bida aji. Mia jaratee bi mi pēidapa jarateepi bik'a. ¹⁷Eperāpa oo k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa oopi

bik'a, ma eperāpa k'lawaait'ee mia wāara jarateemaa bi Ak'õre Ũraa, maa–e pirā wāara jarateemaa bi michi k'ĩsiadoopa. ¹⁸Eperāpa ichi k'ĩsiadoopa jarateek'āri, māga oopari awaraarāpa ichi t'oi p'anadamerā. Mamīda eperāpa jarateek'āri awaraarāpa Tachi Ak'õre Ũraa pia ak'ĩ p'anapataadamerā, māgipa wāarata jarateepari. Seewa jarak'aa māk'aapa eperāarā k'ūrak'aa.

¹⁹Moisepa parā chonaarāmaa Ak'õre Ũraa p'ā teeji. ¿Wāara–ek'ā? Mamīda apidaapa ichita oodak'aa ma ũraade jara bik'a. ¿Sāap'eda parāpa mi peet'aa k'inia p'anima? aji.

²⁰Arii p'anadap'edaarāpa māgajida:

—¿Netuara pi k'ap'iade merātia bi–ek'ā? ajida. ¿K'aipa pi jiri bima ajida, peet'aait'ee?

²¹Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāa p'ani ĩpata ewate mimiadaik'araa bida aji, Moisepa p'ādade māga jara bairā. Mapa parā jōmaweda p'era pik'a para baji, ĩpata ewate mia ook'āri ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²²Mamīda ĩpata ewate parāpa paara ne–inaa oopata. Pāchi imik'ĩra warrarā k'ap'iade tauchaa bipata. Māga oopata Moisepa jarada perā māga oodamerā. (Wāara Moisepa naapiara māga oopi–e paji. Iru t'oi naaweda, parā chonaarāpa māga oopachida.) ²³ĩpata ewate parāpa māga oopata, oo k'inia p'anadairā Moisepa p'ādade jara bik'a. Māga bita, ¿sāap'eda k'ĩrau p'anima aji, ĩpata ewate mia eperā jipada perā? ²⁴Mia oo bi ĩripai ak'ĩnāati jaradait'ee pia wa k'achia. Ak'ĩti Tachi Ak'õrepa mi ak'ĩparik'a, iruapai jarapii perā chisāgí pia māk'aapa chisāgí k'achia.

Jesús it'ariipa pèida

²⁵Maapai Jerusalén p'uurudepemaarāpa iidi para beeji:

—¿Nāgí eperā–ek'ā ajida, tachi poroorāpa jirimaa p'ani peet'aadait'ee? ²⁶Jāma jōmarā taide pedeemaa bi. Mamīda apidaapa jarada–e p'ani iru pedeenaamerā. ¿Tachi poroorāpa ijāa p'anik'ā na eperā Mesías, Tachi Ak'õrepa pèida tachi k'aripamerā? ²⁷Taipa k'awa p'ani sāmepema na eperā. Mamīda Mesías chek'āri, apidaapa k'awada–e pait'ee iru sāmepema.

²⁸Māimisa Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa jarateemaa baji. Māirā pedee ũrik'āri, Jesupa golpe māgaji:

—Wāara parāpa mi k'awa p'ani māk'aapa k'awa p'ani mi sāmepema. Mamīda michi k'ĩradoopa che–e bida aji. Abaapa mi pèiji. Māgí wāara bapari. Mamīda parāpa iru k'awada–e p'ani. ²⁹Jōdee mia iru k'awa bi, iru baparimāiipa cheda perā. Iruata mi pèjjida aji.

³⁰Māga ũridak'āri, Jesús jita atadait'ee paji. Mamīda p'oyaada–e paji, at'āri iru ewarimaa pa–e bada perā. ³¹Māga baji mīda judiorā poroorā ome, eperāarā chok'ara Jesude ijāajida māk'aapa māgapachida:

—Mesías chek'ári, ¿ne–inaa piara ooi'k'ã ajida, na eperãpa oo bi k'ãyaara?

Fariseorãpa Jesús jita ata k'inia p'anadap'edaa

³²Fariseorãpa ùrijida eperãarã mágá pedee p'ani. Mapa ma fariseorãpa p'aareerã poroorã ome pëijida Tachi Ak'õre te waibia jãapataarã Jesús jita atadamerã. ³³Mamĩda Jesupa mágaji:

—Mi parã ome mak'iara taarã–eda aji. Ma t'ëepai mi waya wãit'ee mi pëida baparimaa. ³⁴Parãpa mi jiridayada aji. Mamĩda mi unuda–e pait'ee, p'oyaa wãdak'aa perã mi wãit'ee bimaa.

³⁵Mãpai judiorã poroorã pedee para beejì:

—¿Sãmapi wãit'eema ajida na eperã, tachia p'oyaa unuda–e pait'ee? ¿Tok'esaa wãit'ee–epaa jarateede judiorãmaa, k'ĩra tewaraarã p'uurudepemaarãmaa, maa–e pirã judio–eerãmaa? ³⁶¿K'ãata jara k'inia bima ajida, irua jarak'ári: “Parãpa mi jiridait'ee. Mamĩda mi unuda–e pait'ee, p'oyaa wãdak'aa perã mi wãit'ee bimaa”?

Ak'õre Jaurepa eperãarã chok'ai p'anapipari

³⁷Fiesta Rancho Oopata jõ wãda ewate, ma ewari waibiara paji. Ma ewate Jesús bainĩ beejì mãik'aapa golpe pedeeji:

—Apida opisìa bi pirã, mĩmaa chepãde aji, tode. ³⁸Chi mĩde ijãa bi bait'ee Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bik'a:

‘Eperã t'ãrideepa to chak'ek'a jĩchooyada aji, paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparik'a.’ (Is 55.1)

³⁹Ma pedee “paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparida” ak'ári, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'õre Jaure, mágí pëiit'ee bada perã irude ijãapataarãmaa. Mamĩda Jesupa mãga jarak'ári, waide Ak'õre Jaure pëi–e paji, ichi waide it'aa wã–e bada perã.

Eperãarã k'isia awara–awaraadaidap'edaa

⁴⁰Ma pedee ùridak'ári, eperãarã ùk'uruurãpa mãgapachida:

—Wãara, na eperã Ak'õre pedee jarapari.

⁴¹Awaraarãpa mãgapachida:

—Na Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

Mamĩda awaraarãpa mãgapachida:

—Mãga–epi. ¿Sãga Mesías adaima? Iru Galilea eujãdepema. Galilea eujãdeepa Mesías uchìa–e pait'ee. ⁴²¿Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bi–ek'ã ajida, Mesías uchìait'ee Rey David èreerãdeepa mãik'aapa t'oit'ee Belén p'uurude[§] Rey David t'odamãì?

[§] 7.42 *Belén p'uuru* Judea eujãde bi. Ma p'uurude Jesucristo t'oji mĩda, wariji Nazaret p'uurude. Mágí p'uuru Galilea eujãde bi (Mt 2.23).

⁴³Mapa eperãarã k'ĩsia awara–awaraadachida. Ûk'uruurãpa ijãajida Jesús Tachi Ak'õrepa pëida; ùk'uru ijãadak'aa paji. ⁴⁴Mãirãpa Jesús jita ata k'inia p'anajida. Mamĩda apidaapa p'oyaa ooda–e paji.

Judiorã poroorãpa Jesude ijãada–e p'anadap'edaa

⁴⁵Mãpai Tachi Ak'õre te waibia jãapataarã ãchi pëidap'edaarãmaa chejida. Pachedak'ãri, fariseorãpa mãik'aapa p'aareerã poroorãpa iidijida: —¿Sãap'eda Jesús aneeda–e pajima? ajida.

⁴⁶Ma Ak'õre te waibia jãapataarãpa p'anaujida:

—¡Eperã apida pedeeda–eda ajida, mägí eperäk'a!

⁴⁷Mãpai fariseorãpa mägajida:

—¿Parãpa pida irumaa k'ürapijidak'ã? ajida. ⁴⁸¿Sãma tachi poroorãpa maa–e pirã tai fariseorãpa irude ijãa p'anima? ajida. ¡Mãga oodak'aa! ⁴⁹Jã eperãarãpa k'awadak'aa Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãpida, irude ijãadak'aa perã. Mapa Ak'õrepa ãra k'achia ooit'ee.

⁵⁰Mãpai fariseo Jesumaa naaweda wã bada, Nicodemopa mägaji:

⁵¹—¿Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade nãga jara bi–ek'ã? aji. Ùridaipia bi eperãpa jara bi mãik'aapa k'awaadaipia bi irua oo bi, jaradai naaweda ma eperã pia wa k'achia.

⁵²Áchia p'anaujida:

—¿Pí jida ichiaba Galilea eujãdepemak'ã? ajida. Tachi Ak'õre Ùraa p'ãda pia léegi. Mãga ooru pirã, k'awaait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarã Galilea eujãdeepa uchiadak'aa.

⁵³[Mãpai jòmaweda wãjida ãchi te chaa.

8 ¹Mamĩda Jesús wãji Olivo Eedee. ²Ai norema tap'eda, waya cheji Tachi Ak'õre te waibiadee. Mama pachek'ãri, eperãarã chok'ara chejida irumaa. Mapa iru su–ak'i beeji mãik'aapa jarateemaa beeji.

Wëra chi k'ima–ee ome k'áida

³Moisepa p'ãda jarateepataarãpa fariseorã ome aneejida wëra unu atadap'edaa p'ek'au oomaa bi. Eperãarã taide ata bijida ⁴mãik'aapa Jesumaa mägajida:

—Tachi Jarateepari, taipa na wëra miak'ãi bita unujidada ajida, awaraa ome nĩbi. ⁵Ak'õre Ùraa p'ãdade Moisepa jaraji nãgee wëraarã mãupa bat'a peet'aadamerã. ^hMamĩda taipa k'awaa k'inia p'ani ¿pia k'ãata jara bi?

⁶Áchia mãga iidijida Jesupa Moisepa p'ãda merai jãak'aapa. Mãgã imiateek'ajida. Mamĩda Jesupa made t'ĩupi–e paji. Edaa jãabaip'eda, p'ãmaa beeji yooro p'orade ichi jua k'ĩpa. ⁷Mãpai áchia iidi jõnide Jesús jĩp'a su–ak'i beeji mãik'aapa mägaji:

^h 8.5 Lv 20.10; Dt 22.22-24.

—Naapiara ichimaa māupa bat'apáde aji, parãdepema chi p'ek'au k'achia wēe bipa.

⁸Maap'eda waya edaa ijaabaip'eda, yooro p'orade waya p'āmaa beeeji ichi jua k'īpa. ⁹Māgf̄ pedee ūridak'āri, jōmaweda aba–abaa uchua wādapa erreudachida. Naapiara wājida chonaarã, maap'eda apemaarã. Jesús ituaba beeeji māgf̄ wēra ome. ¹⁰Mapa Jesús jīp'a su–ak'ī beep'eda, irumaa iidiji:

—¿Sāma p'anima? aji. ¿Apidaapa pi pee k'iniada–e pajik'ā? aji.

¹¹Ma wērapa mājaji:

—Apidaapa, Tachi Waibia.

Jesupa mājaji:

—Mia pida pi pee k'inia–eda aji. Īrã wāpáde aji, māik'aapa ĩraweda p'ek'au k'achia oo amáaji.]

Jesús ĩdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaarã–it'ee

¹²Māpai Jesupa waya jarateemaa beeeji eperāarāmaa:

—Mida aji, ĩdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaarã–it'ee, mia āramaa Tachi Ak'ōre o ak'īpipari perã. Mide ijãa bi p'āriu pik'a bide nipa–e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'awa–ee. Ma k'āyaara ichita chok'ai bapariit'ee, ĩdaa pik'a bide Tachi Ak'ōre ode nipapari perã.

¹³Māpai fariseorāpa irumaa mājajida:

—Pichi k'īsiadoopa māgf̄ pedee jaramaa bida ajida. Awaraa wē–e perã auk'a jarait'ee, pari pi pedeemaa bida ajida.

¹⁴Jesupa p'anauji:

—Mi pedeek'āri, wāarata jarapari. Mia k'awa bida aji, sāmāik'aapa cheda māik'aapa sāmaa wāit'ee. Jōdee parāpa māga k'awada–e p'ani.

¹⁵Awaraarāpa oo p'ani ĩripai ak'īpata jaradait'ee pia wa k'achia. Jōdee mia māgá ak'ī–epi. ¹⁶Mamīda eperāpa oo bi ak'ik'āri, mia jararu pirā pia wa k'achia, wāarata jarait'ee, mi pēidapa mi k'aripapari perã. Michi ituabaapa eperāarāpa oopata māgá ak'ik'aa. ¹⁷Pāchi ūraa p'ādade jara bi eperā omeerāpa ne–inaa unudap'edaa auk'a jaradak'āri, ma jarada wāara. Auk'a bi mi ome. ¹⁸Michia oo bi jarapari māik'aapa mi Ak'ōre, mi pēidapa, auk'a jarapari.

¹⁹Māpai āchia iidijida:

—¿Sāma bima ajida, pi Ak'ōre?

Jesupa p'anauji:

—Parāpa mi wāara k'awada–eda aji. Mi Ak'ōre jida wāara k'awada–e. Mi wāara k'awa p'anadap'edaa paara, mi Ak'ōre jida wāara k'awa p'anak'ajidada aji.

²⁰Jesupa māga jaraji, Tachi Ak'ōre te waibiade primisia iapatamāi jaratee bi misa. Eperāarã chok'ara mama wāyaa wājida mīda, apidaapa iru jitada–e paji irua jarateeda k'aurepa, ewari Tachi Ak'ōrepa awara bida ma–it'ee waide pa–e bada perã.

Jesupa ichi wāit'ee bimaa p'oyaa wāda—eda ada

²¹Māpai waya Jesupa māgaji:

—Mi āyaa wāit'eeda aji. Parāpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda—e pait'ee. Atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mapa mi wāit'ee bimaa parā p'oyaa wāda—eda aji.

²²Māga ūridak'āri, judiorā poroorā pedee para beej:

—Tachi p'oyaa wāda—eda a bi, iru wāit'ee bimaa. ¿Ichi juadoopa piut'ee—epaama? aji.

²³Māpai Jesupa āchimaa māgaji:

—Parā ek'aripemaarāda aji. Mamīda mi it'aripema. Parā na p'ek'au eujādepema. Mamīda mi na p'ek'au eujādepema—e. ²⁴Mapa mia jaraji parā atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Wāara māgá atuadait'eeda aji, ijāada—e p'ani pirā Mita jōmaarā Ak'ōre Waibia. Mia aupaita eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapi.

²⁵Māpai irumaa iidijida:

—Pi, ¿k'aima? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Mi chedak'āriipa, parāmaa māga jaraparida aji. ²⁶Mia unupari pāchia ne—ināa k'achia oopata māik'aapa pedee chok'araapa parā imiateek'aji. Mamīda māga oo—e pait'ee. Jīp'a jarait'ee mi pēidapa jarapi bik'a na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Irua ichita wāarata jaraparida aji.

²⁷Mamīda āchia k'awada—e paji, Jesupa jarak'āri ichi Tachi Ak'ōrepa pēida. ²⁸Mapa Jesupa māgaji:

—Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema kurusode jiradak'āri peedait'ee, k'awaadait'ee Mita Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma awara k'awaadait'ee mia ne—ināa jōma oopari irua oopi bik'a māik'aapa jōma jarapari irua jarapi bik'a. ²⁹Mi pēida na p'ek'au eujādee mi ome baparida aji. Mi ituaba atabēi—epi, irua k'inia bik'a oopari perā.

³⁰Jesupa māga jarak'āri, eperāarā chok'ara irude ijāajida.

Abrahamdeepa uchiadap'edaada apatap'edaarā

³¹Māpai Jesupa judiorā irude ijāadap'edaarāmaa māgaji:

—Parāpa oo p'ani pirā mia ūraa bik'a, wāara mi k'ōp'āyoorā. ³²Māga ooruta pirā, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida māik'aapa ma k'aurepa waa esclavoorā p'anada—e pait'eeda aji.

³³Āchia p'anaujida:

—Tai Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mapa tai esclavoorā—epi. Apidaa jua ek'ari p'anadak'aa. Tachi Ak'ōre juadepai p'anapata. ¿Sāap'eda taimaa jara cheruma ajida, waa esclavoorā p'anada—e pait'ee?

³⁴Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā esclavoorāk'a p'anida aji, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā. ³⁵K'isiadama nāgide. Esclavo ichita ba—e chipari tede. Jōdee ma te chipari warra ichita bapari ma tede, ichi ak'ōrede perā. ³⁶Mapa Tachi Ak'ōre Warrapa parā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa uchia ataru p'irā, wāara uchiadait'ee. ³⁷Mia k'awa bi parā Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mamīda mi peet'aa k'inia p'ani, mi ūraa wāara ijāa k'iniada—e p'anadairā. ³⁸Mia jaraparida aji, mi Ak'ōrepa mimaa ak'ipida. Jōdee parāpa oopata pāchi ak'ōrepa jarateedak'a.

³⁹Māpai āchia māgajida:

—¡Tai ak'ōre Abrahamda! ajida.

Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parā wāara Abraham warrarā pada paara, irua oodak'a ook'ajidada aji. ⁴⁰Mamīda māga ooda—e p'ani. Mia parāmaa Tachi Ak'ōre wāarata jaraji, irua mimaa māga jarada perā. Mamīda írā parāpa mi peet'aa k'inia p'ani. Abrahampa māga oo—e paji Ak'ōre pedee jarapataarā ome. ⁴¹Parāpa ne—ināa k'achia oomaa p'anida aji, pāchi ak'ōrepa ooparik'a.

Āchia māgajida:

—¡Tai awaraa ak'ōredeepa uchiada—e pajida! ajida. ¡Ak'ōre abapaita iru p'anida! ajida. ¡Māgí Tachi Ak'ōre!

⁴²Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōre wāara parā ak'ōre pada paara, mi k'inia iru p'anak'ajidada aji, mi Tachi Ak'ōremāiipa cheda perā. Mapa mi nama bi. Michi k'iradoopa nama che—e paji. Tachi Ak'ōrépata mi pēiji.

⁴³¿Parāpa mia jaratee bi at'ari k'awada—e p'anik'ā? Parāpa mi ūraa ūri k'iniada—e p'ani. Maperāpi mia jara bi k'awada—e p'ani. ⁴⁴Parā ak'ōre Netuara Poro Waibia. Ichideerā perā ichia oopi k'iniata oo k'inia p'ani. Na eujā beedak'ariipa ichia eperāarā peeyaa bapari. Ma awara ne—ināa wāara unuamaa iru bapari, wāarata k'awak'aa perā. Seewa jarapari wāarak'a; māga bapari. Ichi seewa—idaa beerā ak'ōre, seewa—idaa bapari perā. ⁴⁵Mamīda mia Tachi Ak'ōre wāarata jarak'āri, parāpa mi pedee ijāadak'aa. ⁴⁶¿K'aipa ak'ipii mia p'ek'au k'achia aba pida ooda? ¡Māga p'oyaa ooda—e! Māga bita, mia wāarata jarak'āri, ¿parāpa sāap'eda mi pedee ijāada—ema? ⁴⁷Tachi Ak'ōredeerāpa iru Ūraa ūri k'inia p'anapata. Mamīda parā Ak'ōredeerā—e p'anadairā, iru ūraa ūri k'iniadak'aada aji.

Abraham t'oi naaweda, Jesús bapachi

⁴⁸Māpai judiorā poroorāpa Jesumaa māgajida:

—¿Pi Samariadepema—ek'ā?ⁱ ajida. Ma awara pichi k'ap'iade netuara merātia bida ajida.

ⁱ 8.48 Āchia māga jarajida Jesús oo iru p'anadap'edaa perā. Judiorāpa Samaria pidaarā k'irā unuamaa iru p'anapachida.

⁴⁹Jesupa p'anauji:

—Mi k'ap'iade netuara wēe bida aji. Ma k'āyaara mia mi Ak'ōre waawee bapari. Mamīda parāpa mi waaweedak'aa. ⁵⁰Mia jiri—e bi eperāarāpa mi t'o p'anadamerā, mi Ak'ōrepa māga k'inia bi mīda. Iruata ak'i bi parāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵¹Mia wāarata jararu. Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, ooru pīrā ma ūraade jara bik'a, piu—e pait'eeda aji.

⁵²Māpai ma judiorāpa māgajida:

—jīrapi k'awa p'ani wāara pi k'ap'iade netuara merātia bi! Abraham māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jōmaweda piujida. Mamīda pia jara bi pi ūraa jara bik'a oopari piu—e pait'ee. ⁵³Māgara, ¿pi waibiara bik'ā tai chonaarāwedapema piuda Abraham k'āyaara? ¿Waibiara bik'ā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā piudap'edaa k'āyaara? ¿K'āata k'inia bima ajida, taipa k'īsiadamerā pide?

⁵⁴Jesupa p'anauji:

—Mia jarada paara mi waibiara bi awaraarā k'āyaara, pari māga jarak'aji. Mamīda mi Ak'ōrēpata māga jarapari. Māgí Ak'ōre parāpa “Tachi Ak'ōre” apata. ⁵⁵Mamīda parāpa Tachi Ak'ōre k'awada—e p'ani. Jōdee mia iru wāara k'awa bi. Mia iru k'awa—e bida ada paara, seewa—idaa bak'aji parā jīak'a. Mamīda māga—e. Mia wāara iru k'awa bi māik'aapa oopari irua jara bik'a. ⁵⁶Pāchi chonaarāwedapema Abraham o—īadachi mi na eujādee cheda unuit'ee bada perā. Wāara māga unuji māik'aapa o—īa beejida aji.

⁵⁷Māpai āchia māgajida Jesumaa:

—Pi waide cincuenta años wēe bi. Māga bita, ¿Abraham unujida a bik'ā? ajida.

⁵⁸Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Abraham t'oi naaweda, Mita bapachida aji.

⁵⁹Māga ūridak'āri, āchia māu p'e atajida bat'adait'ee Jesumaa, ichi Tachi Ak'ōreda ada perā. Mamīda Jesús mirudachi māik'aapa Ak'ōre te waibiadeepa uchiadachi.

Jesupa tau p'āriu bada jipada

9 ¹Maap'eda Jesús awara āi wā nide unuji eperā tau p'āriu bi ichi t'oru weda. ²Ma eperā unudak'āri, Jesús ome nipapataarāpa iidijida: —Tachi Jarateepari, ¿k'āare k'aurepata na eperā tau p'āriu t'ojima? ajida. ¿Ichia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa pajik'ā ajida, maa—e pīrā chi ak'ōreerāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa?

³Jesupa p'anauji:

—Ichi k'aurepa—epi; ichiaba ichi ak'ōreerā k'aurepa—epi. Tachi Ak'ōrepa māga t'opiji eperāarāpa ak'idamerā iruata ne—inaa pia ooi ma eperā k'ap'iade. ⁴Āstaawa tachia oodaipia bi mi pēidapa oopi bik'a,

p'arik'ua pak'ári, apidaapa mǎga p'oyaa oodak'aa perǎ. ⁵Mi na p'ek'au eujǎde bi misa, ǐdaa pik'a bi na eujǎdepemaarǎ–it'ee.

⁶Mǎga jarap'eda, Jesupa eujǎde idut'aaji mǎik'aapa yooro p'ora ome p'oirat'aap'eda, tau p'ǎriu bi taude p'urut'aaji. ⁷Mǎpai mǎgaji:

—Wǎpáde aji, pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa. (Siloé jara k'inia bi “Péida”.)

Mǎpai tau p'ǎriu bi wǎji ichi tau siide. Ǟpítee chek'ári, pia unu beeji. ⁸T'ēepai ma eperǎ k'ait'a p'anadap'edaarǎpa mǎik'aapa iru ne–iidimaa unudap'edaarǎpa mǎgapachida:

—¿Nǎgí chi ne–inaa iidimaa su–ak'i bapariida–ek'ǎ? apachida.

⁹Ūk'uruurǎpa mǎgapachida:

—Jǎ ichipi.

Awaraarǎpa mǎgapachida:

—Jǎ iru–epi, iru k'íra papaa bi mǐda.

Mamǐda ichia p'anauji:

—Mipi.

¹⁰Mǎpai iidijida:

—¿Sǎga ǐrá pia unu bima? ajida.

¹¹Ichia p'anauji:

—Eperǎ t'ǐjarapata Jesupa iduba yooro p'ora ome p'oirap'eda, mi taude p'urut'aajida aji, mǎik'aapa mǎgaji: “Wǎji pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa.” Aramǎgǎ mi wǎjida aji, mǎik'aapa michi tau siit'aak'ári, unuji.

¹²Mǎpai áchia iidijida irumaa:

—¿Sǎma bima ajida, ma eperǎ?

Ichia p'anauji:

—K'awa–e bida aji.

Fariseorǎpa tau p'ǎriu badamaa iididap'edaa

¹³⁻¹⁴Jesupa ma yooro ook'ári p'uruut'ee tau p'ǎriu bada taude, ǐpata ewate paji. Maperǎ judiorǎ poro waibiarǎpa ma tau p'ǎriu bada ateejida fariseorǎmaa. ¹⁵Mǎpai áchia iidijida:

—¿Sǎga ǐrá unu bima? ajida.

Ichia p'anauji:

—Yooro mi taude p'urujida aji. Maap'eda mia siit'aaji. Mapa ǐrá pia unu bida aji.

¹⁶Fariseorǎ ūk'uruurǎpa mǎgajida:

—Jǎgí eperǎ Tachi Ak'órepa pǐda–eda ajida, ǐpata ewate mǎga ooda perǎ. ¿Tachi Ak'óre Ūraa p'ǎdade jara bi–ek'ǎ ajida, ǐpata ewate mimiadaik'araa bi?

Mamǐda awaraarǎpa mǎgapachida:

—¿Sǎgǎ eperǎ p'ek'au k'achia ooparipa nǎgee ne–inaa pia ooyama? ajida.

Māgá āchi k'isia awara–awaraadachida māik'aapa āchi k'ōp'āyoorā ome aupedee jōnapachida. ¹⁷Maap'eda waya iidijida naaweda tau p'āriu badamaa:

—Pia ¿k'āata k'isia bima ajida, jā eperāpa pi tau jipadade?

Ichia p'anauji:

—Mi–it'ee iru Ak'ōre pedee jaraparida aji.

¹⁸Mamīda ma judiorāpa ijāada–e paji ma eperā wāara naaweda tau p'āriu baji māik'aapa írā pia unu bi. Mapa chi ak'ōre chi nawe ome t'ī pēijida. ¹⁹Māpai iidijida:

—¿Na parā warrak'ā? ajida. ¿Parāpa jaradaik'ā ichi tau p'āriu t'oda? ¿Sāga írā pia unu bima? ajida.

²⁰Chi ak'ōreerāpa p'anaujida:

—Taipa k'awa p'anida ajida, nāgí tai warra māik'aapa k'awa p'ani ichi tau p'āriu t'oda. ²¹Mamīda k'awada–e írā sāga ichi taupa unu bi. Ichiaba k'awada–e k'aipa ichi taupa unupiji. Iidíti irumaa. Iru chona bairā, ichi itu jarayada ajida.

²²Chi ak'ōreerāpa māga jarajida judiorā waidoopa. Ai naaweda judiorā poro waibiarāpa pedeteeljida chi eperā Jesús Mesías aru pirā, waa t'īupida–e pait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ²³Mapa chi ak'ōreerāpa jarajida: “Ichimaa iidíti. Iru chona bida” ajida.

²⁴Maperā judiorā poro waibiarāpa waya t'ī pēijida ma naaweda tau p'āriu bada māik'aapa māgajida:

—Wāara jarapáde ajida, Tachi Ak'ōre k'īrapite. Taipa k'awa p'anida ajida, jā eperā p'ek'au k'achia ooyaa bapari.

²⁵Ichia p'anauji:

—Mia k'awa–e bida aji, ma eperāpa p'ek'au k'achia oopari wa māga–e. Nāgapai k'awa bi. Mi tau p'āriu baji. Mamīda írā pia unu bida aji.

²⁶Waya iidijida:

—¿K'āata oojima? ajida. ¿Sāga pi tau pia unupijima? ajida.

²⁷Ichia p'anauji:

—Mia parāmaa jarajida aji. Mamīda mi pedee ijāada–e p'ani. ¿Waya jarapi k'inia p'anik'ā? ¿Parāpa ichiaba irude ijāa k'inia p'anik'ā? aji.

²⁸Māga ūridak'āri, ik'achia pedee p'aneejida ma tau p'āriu badamaa:

—¡Piata jā eperāpa jaratee bide ijāa bida! ajida. ¡Jōdee taipa Moisepa p'ādade ijāapata! ²⁹Taipa k'awa p'anida ajida, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa pedeeda. Mamīda k'awada–eda ajida, sāmāik'aapa cheji jā eperā.

³⁰Ichia p'anauji:

—¿Sāga? ¡Parāpa k'awada–eda a p'ani sāmāik'aapa cheji! ¡Mamīda irua mi tau unupiji! ³¹Jōmaarāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia ooyaa beerā pedee ūrik'aa. Mamīda ūripari ichimaa it'aa t'īpataarā pedee, māirāpa irua k'inia bik'a oopata perā. ³²Na p'ek'au eujā beedak'āriipa waide ūridak'aa eperāpa tau p'āriu bee pia unupida. ³³Ma eperā Tachi Ak'ōrepa pēi–e pada paara, nāgee ne–inaa oo–e pak'ajida aji.

34 Māpai ma fariseorā k'iraudachida māik'aapa mägajida:
 —Pichi t'oru weda p'ek'au k'achia ooyaa bapari. Māga bita, ¿taimaa jaratee k'inia bik'ā? ajida.
 Maap'eda taawaa jëret'aajida.

Tau p'āriu pik'a p'aniirāpa Tachi Ak'öre k'awada–e

35 Jesupa k'awaaji mägí tau p'āriu bada taawaa jëret'aadap'edaa.
 T'ëepai iru ome unuk'āri, iidiji:

—¿Pia Eperā Ak'öre Truadepemade ijāa bik'ā? aji.

36 Ichia p'anauji:

—Mimaa jarapáde aji, k'aita pia jara bi. Mia irude ijāait'ee.

37 Jesupa mägaji:

—Pia mägí unuda; mida aji, pi ome pedeemaa bi.

38 Māpai Jesús k'irapite bedabaiji māik'aapa mägaji:

—Tachi Waibia, mia ijāa bida aji.

39 Ma t'ëepai Jesupa mägaji:

—Mi na p'ek'au eujādee chejida aji, eperāarā ak'ide, k'awaait'ee wāara ijāa p'ani wa ijāada–e p'ani. Chejida aji, Tachi Ak'öre k'awapiit'ee tau p'āriu pik'a beerāmaa, āchia iru k'awaadamerā. Ichiaba cheji ak'ipiit'ee tau idaa pik'a beerāmaa, āchia Tachi Ak'öre wāara k'awada–e p'ani.

40 Fariseorā ūk'uruurāpa māga ūridak'āri, iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima? ajida. ¿Tai jida Tachi Ak'öre k'awada–e p'anik'ā? ajida.

41 Jesupa p'anauji:

—Parā māga p'anadap'edaa paara, apidaapa parā imiateeda–e pak'aji. Mamīda parāpa jarapata Tachi Ak'öre wāara k'awa p'ani. Māga jaradak'āri, p'ek'au k'achia oomaa p'ani, seewa jara p'ani perā.

Ovejaarā ak'ipari nepirida

10 ¹Māpai Jesupa mägaji:
 —Mia wāarata jararu. Eperāarā oveja k'āipatamāi t'itudak'āri, puerta eere t'īupata. Maperā eperā ma puerta eere t'īu–e pirā, mägí nechiyaa bi. ²Mamīda chi eperā puerta eere t'īupari; mägí chi ovejaarā ak'ipari. ³Puerta jīaparipa ewapari mägí oveja ak'ipari t'īumerā. Māpai irua ichi ovejaarā aba–abaa t'īpari. Ma ovejaarāpa iru pedee k'awapata perā, āchi k'āipatamāiipa uchiadak'āri, iru t'ēe k'īup'ee wāpata. ⁴Ichi ovejaarā jōmaweda uchia atak'āri, āra naa wāpari māik'aapa chi ovejaarā iru t'ēe wāpata, chipari pedee k'awapata perā. ⁵Mamīda awaraa eperāpa ma ovejaarā atee k'inia bi pirā, wādak'aa mägí ome. Ayaa wāpata, mägí pedee k'awadak'aa perā.

⁶Jesupa māga nepiriji jarateit'ee ma fariseorāmaa. Mamīda āchia k'awada–e paji irua k'āata jara k'inia bada.

Jesupa ichideerã pia ak'ipari

7 Mapa Jesupa ãchimaaya waya mågaji:

—Mia wãarata jararu. Mida aji, ma puertak'a, ovejaarã t'ïupatamã.

8 Jõmaarãpa mi naa jara chedap'edaa ãchita Tachi Ak'õrepa pëida, nechiaayaa beerãk'a p'anajidada aji. Mapa michi ovejaarã, pia jarait'eera, michideerãpa mãirã pedee ijãada—e paji. 9 Mida aji, puertak'a bi. Mia eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atapari t'ïudamerã michi jua ek'ari michideerã ome. Oveja ak'ipari pia bipa ichi ovejaarã ak'iparik'a, mãga pik'a mia michideerã ak'ipari mãik'aapa k'aripapari pia p'anapataadamerã.

10 'Chi nechiapari chepari nechiait'ee aupai mãik'aapa peeit'ee aupai; ichiaba ne—inãa jõma p'e atadariit'ee aupai. Jõdee mi nama cheji eperãarã pia p'anapiit'ee mãik'aapa ichita p'anapiit'ee Tachi Ak'õre ome.

11 'Mi chi ovejaarã ak'ipari t'ãri piara bik'a mãik'aapa eperãarã mi ovejaarãk'a. Ovejaarã ak'ipari t'ãri pia bak'ãri, chi ovejaarã pia ak'ipari, mãga oo bi k'aurepa piuru pijida. 12 Mamida mãga—e mimiapari jïp'aa ome. Chãara ovejaarã ak'i bide, mãgipa ne—animal k'achia cheru unuk'ãri, mirudaipari ma ovejaarã k'iniak'aa perã. Maperãpi ne—animal k'achia bipa ma ovejaarã ùk'uru ata chepari mãik'aapa apemaarã awara ãyaa jïchoopari. 13 Ma eperã mirudaipari ma ovejaarã ak'ipari—e perã mãik'aapa ma ovejaarã ichide—e perã.

14-15 'Ovejaarã ak'ipari t'ãri piara bipa ichi ovejaarã pia ak'iparik'a, mãga pik'a mia michideerã pia ak'ipari. Mi Ak'õrepa mi t'ãri k'awa bi; ichiaba mia pida mi Ak'õre t'ãri k'awa bi. Mãgã ichiaba mia michi ovejaarã t'ãri k'awa bi mãik'aapa ãrapa pida mi t'ãri k'awa p'ani. Michi k'ap'ia peepiit'ee ãra k'aripait'ee. 16 Mia ichiaba awaraa ovejaarã iru bi. Mãgã ovejaarã nãpemaarã—e, judiorã—e perã. Mamida mia ichiaba ãra k'aripa k'inia bi. ãrapa ichiaba mi pedee ùripataadayada aji. Mapa mia ãra p'e biit'ee apemaarã michideerã, judiorã mide ijãapataarã ome, jõmaweda ak'ipari apai jua ek'ari p'anapataadamerã.

17 'Mi Ak'õrepa mi k'inia iru bapari michi k'ap'ia peepiit'ee perã eperãarã pari. Mamida waya chok'ai p'irabaiit'ee. 18 Awaraarãpa mi k'ap'ia peepida—e pai. Ma k'ãyaara miata ãchimaaya michi k'ap'ia peepiit'ee. Mia mãga ooit'ee mãik'aapa waya chok'ai p'irabaiit'ee, mi Ak'õrepa mãga jara bairã. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

19 Ma pedee ùridak'ãri, judiorã waya k'isia awara—awaraa p'aneejida.

20 Ùk'ururuarãpa mãgapachida:

—¿Sãap'eda parãpa jã eperã pedee ùri p'anima? ajida. Iru k'ap'iade netuara merãtia bi mãik'aapa k'ãra k'awa—ee bi.

21 Mamida awaraarãpa mãgapachida:

—Eperã k'ap'iade netuara merãtia bak'ãri, mãga pedeek'aada ajida. ¿Netuarapa tau p'ãriu beerã pia unupiik'ã? ajida.

Judiorāpa Jesús yiarāa iru p'anadap'edaa

²²Ma t'ēepai k'oijara pak'āri,^j judiorāpa fiesta oojida Jerusalén p'uurude. Ma fiesta oopachida k'irāpadait'ee chonaarāwedapema ewari Tachi Ak'ōre te waibia awara bidap'edaa iru—it'ee. ²³Jesús mama nipaji Ak'ōre te āuk'idāa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. ²⁴Maperā judiorā poro waibiarāpa iru wap'ira ata chejida māik'aapa iidijida:

—¿At'āri tai audú k'isiapimaa iru bait'EEK'ā? ajida. Pi Tachi Ak'ōrepa pēida, Mesías pirā, aweda jaráji.

²⁵Jesupa p'anauji:

—Naaweda mia parāmaa māga jarajida aji. Mamīda ijāada—e paji. Mia oopari mi Ak'ōrepa oopi bik'a. Oopari ne—inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Ma k'aurepata ijāadaipia bi mi Tachi Ak'ōrepa pēida. ²⁶Mamīda parāpa ijāada—e p'ani, michideerā—e perā. ²⁷Michideerāpa mi pedee k'awapata māik'aapa mia āchi k'awapari. Mapa āchi mi t'ēe nipapata. ²⁸Mia āchi o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerā; jīp'a ichita chok'ai p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre ome. Apidaapa āchi p'oyaa jāri atada—e pai mi juadeepa. ²⁹Mi Ak'ōrepa āchimaā mīde ijāapiji. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Maperāpi apidaapa āchi p'oyaa jāri atada—e pai iru juadeepa. ³⁰Mi, mi Ak'ōre ome abapai.

³¹Māga ūridak'āri, ma judiorāpa māu p'e atajida iru bat'a peedait'ee. ³²Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi Ak'ōrepa mimaa oopiparida aji, ne—inaa pia chok'ara eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¿Chisāgi k'aurepata mi bat'a pee k'inia p'anima aji, māupa?

³³Ma judiorāpa p'anaujida:

—Pia ne—inaa pia oo bi k'aurepa pi bat'a pee k'iniada—eda ajida. Māga oodait'ee pia Tachi Ak'ōre āpīte ik'achia pedeeda perā. Jaraji pi Tachi Ak'ōre ome auk'a, pi eperā bi mīda taik'a.

³⁴Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parā ūraa p'ādade Tachi Ak'ōrepa jara bi—ek'ā:

‘Mia jaraji parā mik'a; ak'ōre waibiarā?’

(Sal 82.6)

³⁵Tachi Ak'ōre Ūraa jōk'aa. Maperā p'oyaa merada—e. Ma ūraa p'ādade Ak'ōrepa t'ijaraji ‘ak'ōre waibiarā mik'a’ iru pedee ūridap'edaarāmaa, parā chonaarāpa māirā awara bidap'edaa perā iru—it'ee. ³⁶Tachi Ak'ōrepa mi auk'a awara biji māik'aapa pēiji na p'ek'au eujādee. Māga bita, ¿sāga parāpa jaradai mia ik'achia pedee baji Tachi Ak'ōre āpīte, jarak'āri mi Tachi Ak'ōre Warra? ³⁷Oo—e pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, māgara ijāanāati. ³⁸Mamīda oo bi pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, mia jara

j 10.22 Ma eujāde invierno pak'āri, eujā k'ūrasaa bapari.

bi ijāada—e p'ani mīda, ijāati mia ooda k'aurepa. Māgá parāpa wāara k'awaadai mi Tachi Ak'ōre ome abapai.

³⁹Māga ūridak'āri, waya iru jita atadait'ee paji. Mamīda Jesús mirudachi.

⁴⁰Maap'eda Jesús wāji Jordán to k'īraik'a eeree. Mama Juanpa naaweda poro choopatomāi beejī. ⁴¹Mama bide eperāarā chok'ara irumaa wājida māik'aapa āchi pitapai māgapachida:

—Juanpa oo—e paji ne—ināa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, na eperāpa ooparik'a. Mamīda irua wāarata jarapachi na eperāde.

⁴²Maperāpi mama eperāarā chok'ara Jesude ijāajida.

Lázaro jai—idaada

11 ¹Eperā, t'ījarapatap'edaa Lázaro k'ayaa baji. Ma eperā chi ipewēraarā María, Marta ome Betania p'uurudepema paji. ²(T'ēepai māgí Mariapa k'era weeji Jesús biiri iri māik'aapa Jesús biiri p'ooji ichi pudapa.) ³Lázaro k'ayaa bada perā, chi ipewēraarāpa jara pēijida Jesumaa:

—Tachi Waibia, pi k'ōp'āyo k'inia Lázaro k'ayaa bi.

⁴Jesupa māga ūrik'āri, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Ma k'ayaapa jai—idaaru pijida, chok'ai p'irabaiit'ee. Iru k'ayaa bi eperāarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi māik'aapa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre Warrapa ne—ināa jōma ooi ichi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ook'āri, jarapataadait'ee Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari eperāarā ome; chi Warra jida auk'a.

⁵Jesupa k'inia p'e iru bapachi Marta, María māik'aapa Lázaro.

⁶Jesumaa jara pēijida mīda, ichi badamāi k'āima omé beejī. ⁷Maap'eda māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Waya wādāma aji, Judea eujādee.

⁸P'anaujida:

—Mamīda Tachi Jarateepari, mak'iara taarā—e bida ajida, judiorā poro waibiarāpa pi māupa peedait'ee p'anadap'edaa. ¿Waya jāmaa wā k'inia bik'ā? ajida.

⁹Jesupa p'anauji:

—¿Ewari doce hora īdaa nībapari—ek'ā? aji. Eperā āstaawa nipak'āri, t'īutik'aa, īdaa nībairā.^k ¹⁰Mamīda eperā p'ārik'ua ni pirā, t'īutipari īdaa—e bairā.^l

¹¹Māga jarap'eda, Jesupa māgaji:

—Tachi k'ōp'āyo Lázaro k'āi bi. Mamīda mia īrimat'aanait'ee.

^k 11.9 Māga jarak'āri, Jesupa jara k'inia baji at'āri aupa—ema aji pēidapa oopi bik'a, pia nipapariit'ee. ^l 11.10 Jesupa jara k'inia baji ichia aupak'āri ichi pēidapa oopi bik'a, k'achia beerā juade baaiit'ee.

¹² Chi k'öp'äyoorāpa p'anaujida:

—Tachi Waibia, iru k'ai bi pirā, jipait'eeda ajida.

¹³ Jesupa jara k'inia baji Lázaro jai-idaa bi. Mamīda ārapa k'awada-e p'anajida. K'īsiajida jip'a k'ai bi. ¹⁴ Māpai Jesupa jip'a māgaji:

—Lázaro jai-idaajida aji. ¹⁵ Pia bi mi naaweda wā-e paji, ma k'aurepa irá parāpa waapiara ijāadait'ee perā Tachi Ak'ōrede. Īrá wādāma aji, Lazaromaa.

¹⁶ Māpai Tomapa (ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso) apemaarāmaa māgaji:

—Wādāma aji, iru ome, tachi peek'ooruta pijida.

Jesude ijāapataarā chok'ai p'irabaidait'ee jai-idaaruta pijida

¹⁷ Jesús pachek'āri Lázaro bapatamāi, k'āima k'īmari baji iadap'edaa. ¹⁸ Jerusalendepa Betania p'uuru perā kilometro ōpee baji. ¹⁹ Mamāik'aapa judiorā chok'ara cheepuru p'anajida Marta māik'aapa María k'öp'āyaadait'ee, āra ipema jai-idaa bada perā. ²⁰ Martapa k'awaak'āri Jesús cheru, wāji iru k'irachuude. Mamīda María teeda beej. ²¹ Jesús unuk'āri, Martapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi cheda paara, mi ipema jai-idaa-e pak'ajida aji.

²² Mamīda mia k'awa bi at'āri pia iidiruta Tachi Ak'ōrepa ooit'ee.

²³ Jesupa māgaji:

—Pi ipema p'irabaiit'eeda aji.

²⁴ Martapa p'anauji:

—Mia k'awa bi na p'ek'au eujā jōdaik'āri, iru chok'ai p'irabaiit'ee māik'aapa it'aa wāit'ee.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia piu beerā waya chok'ai p'anapiparida aji. Chi jai-idaada Ak'ōre eujāde ichita chok'ai bapariit'eeda aji, mide ijāa bapachi perā. ²⁶ Ma awara chi chok'ai bi jida atua-e. Ichita it'ari banait'eeda aji, ijāa bapari perā. ¿Pia māga ijāa bik'ā? aji.

²⁷ Martapa māgaji:

—Ijāa bipi. Pita Mesías, chi na p'ek'au eujādee cheit'ee bada eperāarā k'aripade. Pita Tachi Ak'ōre Warra.

Jesús Lázaro iadap'edaamāi jēeda

²⁸ Māga jarap'eda, Marta wāji ichi ipewēra Mariamaa māik'aapa k'iiri ik'aawa māganaji:

—Tachi Waibia nama bi. Pi t'ī bida aji.

²⁹ Mariapa māga ūrik'āri, isapai Jesumaa wāji. ³⁰ Jesús waide pana-e baji p'uurude; at'āri Marta ome unudamāi baji. ³¹ Judiorā María ome p'anadap'edaarāpa ichi isapai uchiaru unudak'āri, iru t'ēe wājida, wāit'ee jīak'aapa jēede Lázaro iadap'edaamāi.

³²Mamída Mariapa Jesús unuk'āri, bedabaidachi māik'aapa māgaji:
—Tachi Waibia, pi nama bada paara, mi ipema jai–idaa–e pak'ajida aji.

³³Jesupa unuk'āri María chi che p'anadap'edaarā ome jēe para nībi,
t'āri p'ua nībeeji. ³⁴Māpai iidiji:

—¿Sāma iajidama? aji.

P'anaujida:

—Chepáde ajida, ak'ide.

³⁵Jesús jēedachi. ³⁶Māga unudak'āri, judiorāpa māgajida:

—¡Ak'íti! ¡Māgara Lázaro k'inia iru baji!

³⁷Mamída māirā ūk'uruurāpa māgajida:

—Na Jesupa tau p'āriu beerā pia unupipari. Maperā ¿Lázaro jipak'aji–
ek'ā ajida, jai–idaanaamerā?

Lázaro chok'ai p'irabaida

³⁸Lázaro piuda k'aurepa Jesús at'āri t'āri p'ua nībide, panaji Lázaro
iadap'edaamāi. Māu te uria baji māik'aapa chi t'ai jīa nībaji māu choma
bipa. ³⁹Mapa Jesupa māgaji:

—Jā māu āyaa ata binadapáde aji.

Māpai Marta, chi piuda ipewērapa māgaji:

—Mamída Tachi Waibia, írá iru k'ap'ia mik'ia jo nībida aji, k'āima
k'ímari bairā iadap'edaa.

⁴⁰Māpai Jesupa māgaji:

—¿Mia pīmaa jaraji–ek'ā? aji. Ijāa bī pirā, Ak'ōrepa ne–inaa pia ooit'ee
eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

⁴¹Māpai chi māu āyaa ata bijida. Maap'eda Jesús it'aa ak'iji māik'aapa
māgaji:

—Ak'ōre, gracias mia chupiria iidida ūrida perā. ⁴²K'awa bī mia
iidipari chaa pia ūripari. Mamída na pedee jararu na eperāarāpa
ūridamerā māik'aapa ijāadamerā pia mi pēiji.

⁴³Māga jarap'eda, Jesupa golpe biaji:

—¡Lázaro, uchíaji jāmāik'aapa!

⁴⁴Māpai chi jai–idaa bada uchíaji. Ichi k'ap'ia jōma at'āri pira baji
p'arupa; chi jua, jīru paara. Ichiaba ichi poro pira baji p'arupa. Mapa
Jesupa māgaji:

—Iru ia bada p'aru ērat'aadapáde aji.

Jesús jita atadait'ee pedeteedap'edaa (Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵Jesupa ooda unudak'āri, judiorā chok'ara María ome wā
p'anadap'edaarāpa irude ijāajida. ⁴⁶Mamída māirādepema ūk'uru
fariseorāmaa wājida Jesupa ooda nepiride. ⁴⁷Mapa ma fariseorā p'aareerā
poroorā ome t'ī pēijida Junta Supremadepemaarā māik'aapa māgajida:

—¿K'áata oodait'eema? ajida. Jã eperãpa oomaa bi ne–inaa chok'ara eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ⁴⁸Ita–aria birutara, jõmaarãpa irude ijãadai. Mãgara Romadepemaarã chedayada ajida, Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aade mãik'aapa tachi auk'arã jõt'aade.

⁴⁹Judío t'ijarapatap'edaa Caifás p'aareerã poro waibia paji ma añoode. Ichia mägaji:

—Parãpa maarepida k'awada–e p'anida aji. ⁵⁰Piara bi eperã aba piumerã tachi p'uuru pidaarã pari, tachi p'uuru pidaarã jõmaweda piudai k'ãyaara.

⁵¹Mamïda Caifapa mãga jara–e paji ichi k'ïsiadoopa. Ma añoode p'aareerã poro waibia pada perã, Tachi Ak'õrepa ne–inaa p'asait'ee bada ichimaa jarapiji. Maperãpi ichia jaraji Jesús piut'ee ãchi p'uuru pidaarã pari. ⁵²Mamïda wãara ma eujãdepemaarã–it'ee aupai piu–e pait'ee paji. Ichiaba piut'ee paji eperãarã jõmaarã pari, chi Tachi Ak'õrede ijãapataadait'eerã awara–awaraa eujãde p'anapataarã pari. ⁵³Caifapa mãga jarada ewatedeepa judiorã poroorãpa pedeeteepachida Jesús peedait'ee.

⁵⁴Maperã Jesús judiorã t'ãide tau taawa nipak'aa paji naawedapemak'a. Mamãik'aapa wãji eujã pania wëe bi k'ait'a, eperãarã mak'iara p'anadak'aa p'uurude. Mãgí p'uuru t'ijarapachida Efraín. Mama beeji chi k'õp'ãyoorã ome.

⁵⁵Ma t'ëepai judiorã Pascua fiesta ñri pak'ãri, eperãarã chok'ara awara ãiipa chejida Jerusalendee Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bik'a oodait'ee mãik'aapa pia p'anadait'ee iru k'irapite. ⁵⁶Mama p'anide ma eperãarã Jesús jiri nipapachida mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibiade pedee para baji ãchi k'õp'ãyoorã ome:

—¿K'áata k'ïsia p'anima? ajida. ¿Iru cheipaa na fiestade wa mãga–e?

⁵⁷Mamïda fariseorãpa mãik'aapa p'aareerã poroorãpa Jesús jita atapi k'inia p'anapachida. Mapa jarajida apidaapa Jesús unuruta pirã, ãchimaa jara chedamerã.

Mariapa k'era weeda Jesús biiri ñri

(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

12 ¹Ewari seis falta bak'ãri Pascua fiesta oodait'ee, Jesús wãji Betania p'uurudee, Lázaro bapatamãi. Ma Lázaro paji Jesupa chok'ai p'irabaipida. ²Mama bide k'ewara Jesumaa nek'opijida. Martapa jedepachi. Jõdee Lázaro Jesús ome nek'omaa baji. ³Mãimisa Mariapa aneeji k'era ñpia nardodee ooda. Litro k'audaa baji. Ma k'era Jesús biiri ñri weet'aaji mãik'aapa ichi pudapa p'oot'aaji. Te jã t'ũa jo nĩbeeji k'erapa. ⁴Mãpai Jesús k'õp'ãyo, Judas Iscariote, Jesús traicionaait'ee badapa mägaji:

⁵—Jã k'era ichi k'inia weemaa bida aji. Netot'aak'aji trescientos denarios pari mãik'aapa chupiria beerã k'aripak'aji.

⁶Mamída Judapa mǎga jara–e paji chupiria beerǎ k'aripa k'inia bada perǎ. Ma k'ǎyaara mǎga jaraji nechiyaa bada perǎ. Ichia ǎra p'arat'a anipapachi mǎik'aapa aidepema chia atapachi. ⁷Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Ita–aria bĭji. Irua nǎgĭ k'era ia iru bajida aji, mi iaruta ewatepema–it'ee. ⁸Chupiria beerǎ ichita paraait'ee parǎ t'ǎide. Mamída mi parǎ ome ichita ba–e pait'eeda aji.

Judiorǎ poroorǎpa Lázaro jiridap'edaa peet'aadait'ee

⁹Ūridak'ǎri Jesús Betania p'uurude bi, judiorǎ chok'ara wǎjida iru ak'ide. Ichiaba wǎjida Lázaro ak'ide, Jesupa iru chok'ai p'irabaipida perǎ. ¹⁰Maperǎ p'aareerǎ poroorǎpa pedeteejida Lázaro ichiaba peet'aadait'ee. ¹¹K'isĭajida Jesupa iru p'irabaipida k'aurepa judiorǎ chok'ara ǎchi ũraade ijǎadaamaa p'aneeruta Jesude ijǎadait'ee.

Jesús Jerusalén p'uurudee wǎda

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²Ai norema eperǎarǎ chok'ara, chi wǎ p'anadap'edaarǎpa k'awaajida Jesús Jerusalendee Pascua fiesta oode cheru. ¹³Mapa t'ap'uru k'iru t'ĭiap'edap'eda, wǎjida iru auteebaidait'ee mǎik'aapa biapachida:

—¡Hosana!^m ¡Tachi K'aripapari cheru Tachi Ak'õre k'ap'ia pari!
¡Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ĭji mǎik'aapa pĕiji Israel pidaarǎ
Rey pamerǎ!' (Sal 118.25-26)

¹⁴Jesupa burro chak'e atapiji mǎik'aapa bataudachi ai ĩri, Ak'õre Ūraa p'ǎdade jara bik'a:

¹⁵'Sĭon p'uurudepemaarǎ, waweenáati. ¡Ak'ĭti! Pǎchi Rey cheru burro chak'e ĩri.' (Zac 9.9)

¹⁶Chi k'õp'ǎyoorǎpa k'awada–e paji ma pedee p'ǎda k'ǎata jara k'inia bi. Mamída Jesús it'aa wǎda t'ĕepai k'irǎpajida ma pedee mǎik'aapa Jesús p'asada. Mǎpai k'awaajida ma pedee p'ǎda irude jara baji.

¹⁷Jesupa Lázaro p'irabaipida unudap'edaarǎpa irua ooda jõmaarǎmaa nepiripachida. ¹⁸Mapa eperǎarǎ chok'ara wǎjida Jesús ome unudait'ee. Mǎgǎ wǎ k'inia p'anajida ũridap'edaa perǎ irua ne–inaa ooda eperǎarǎpa p'oyaa oodak'aa ǎchi juadoopa. ¹⁹Fariseorǎ ũk'uruurǎpa mǎga unudak'ǎri, ǎchi k'õp'ǎyoorǎmaa mǎgajida:

—¿Parǎpa unu p'anĭk'ǎ? ajida. ¡Iru maarepida p'oyaada–e pai!
¡Jõmaarǎta irude ijǎa wǎdada! ajida.

Judio–eerǎpa Jesús unu k'inia p'anadap'edaa

²⁰Pascua fiesta pai naaweda, eperǎarǎ wǎpachida Jerusalendee it'aa t'ĭide Tachi Ak'õremaa. Ma wǎdap'edaarǎ t'ǎide p'anajida judio–eerǎ,

^m 12.13 Hosana jara k'inia bi Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari.

judiorā ũraade ijāadap'edaarā. ²¹ Māirā Felipemaa wājida. Māgí Felipe Betsaida p'uurudepema paji. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. Ma judio-eerāpa māgajida irumaa:

—Señor, taipa Jesús unu k'inia p'anida ajida.

²² Māpai Felipepa nepirinaji Andreemaa. Maap'eda āchi omé wājida Jesumaa nepiride.

²³ Ūrik'āri judio-eerāpa iru jirimaa p'ani, Jesupa māgaji:

—Ewari paruda aji, Eperā Ak'ōre Truadepema it'aa wāit'ee. ²⁴ Mia wāarata jararu. Eperāpa trigo tau apai iru bita, māgí tau uu-e pirā, tau apai iru bait'ee. Jōdee māgí tau uuru pirā, baaip'eda yoorode piu pik'a bi mīda, madeepa trigo k'arra chiwidi t'onopari māik'aapa warip'eda, chaupari. Māgá tau apaideepa chok'ara uchiadait'ee. ²⁵ Na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee ichia oo k'iniata, ichi piuk'āri atuat'ee. Mamīda na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, ma k'aurepa ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁶ Apidaapa oo k'inia bi pirā mia oopi bik'a, māgí nipaipia bi mi ome mi wārumaa. Māga ooru pirā, mi Ak'ōrepa iru pia ak'iit'ee.

Jesupa ichi piut'eeda ada

²⁷—Īrá mi t'āri p'ua nībīda aji. ¿K'āata jaraima? ¿Nāga jaraik'ā: “Ak'ōre, mi k'aripāji nāgá banaamerā”? Ma-it'ee mi cheji, chupiria chait'ee. Mapa mia jara bi mi Ak'ōremaa: ²⁸ “Ak'ōre, ak'ipíji wāara pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¿Ōoji pichia oo k'iniata!”

Māpai arii p'anadap'edaarāpa ũrijida it'ariipa jara bi:

—Mia māga ak'ipidoo pi k'ap'ia pari māik'aapa waya māga ak'ipiit'ee.

²⁹ Eperāarāpa māgí pedee ũridak'āri, k'isiajida pata k'irau nībi. Mamīda māirā ũk'uruurāpa māgajida:

—It'aripema ángel paji. Māgípata pedeejida ajida.

³⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Jā pedee ũridap'edaa, mi-it'ee-e pajida aji. Parā-it'eeta paji. ³¹ Īrapi Tachi Ak'ōrepa k'awapiit'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa k'achia oopata. Īrapi Tachi Ak'ōrepa p'oyaait'ee na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia Satanás. ³² Mamīda michi k'ap'ia kususode jira atadak'āri eujādeepa, eperāarāpa mide ijāa p'aneadait'eeda aji.

³³ Māga jarak'āri, Jesupa jara k'inia baji ichi sāgá piut'ee. ³⁴ Māpai eperāarāpa p'anaujida:

—Tai ũraade jara bi Mesías ichita bapariit'ee. ¿Sāga pia jaraima Eperā Ak'ōre Truadepema kususode jiradait'ee? ¿K'aima ma Eperā Ak'ōre Truadepema?

³⁵ Jesupa māgaji:

—Mi, chi ĩdaa pik'a bi mak'iara taarā-e parā ome. Nipapatáati mi ĩdaa pik'a bide p'āriu pik'a bide t'īunaadamerā. Chi p'āriu pik'a bide

nipaparipa k'awa–e bi sãmaa wãru. ³⁶Mi, chi ìdaa pik'a bi parã ome bi misa, mide ijãapatãati. Mia Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida jarateepari, parãpa ma pedee ijãadap'eda, iru warrarã p'aneedamerã.

Mãga jarap'eda, Jesús ãyaa wãji ichi ununaadamerã.

Judiorãpa Jesude ijãada–e p'anadap'edaa

³⁷Jesupa ne–inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi taide oopachi mïda, judiorã chok'araarãpa irude ijãadak'aa paji. ³⁸Mãga paji wãara uchiamerã nãgí pedee Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãdade jara bik'a:

‘Tachi Ak'õre, ¿k'aipa ijãajima aji, taipa jarateedap'edaa? ¿K'aimaa pia ooda ak'ipijima?’ (Is 53.1)

³⁹Isaíapa p'ãdade ichiaba jara bi ãchia p'oyaa ijãadak'aa paji nãga perã:

⁴⁰‘Tachi Ak'õrepa ãchi tau p'ãriu pik'apiji irua ooda ak'i p'ani mïda, ununaadamerã. Ma awara k'ìiri k'isua pik'apiji irua jarada ùri p'ani mïda, k'awanaadamerã mãik'aapa irumaa chenaadamerã, irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapimerã.’ (Is 6.10)

⁴¹Isaíapa mãga jaraji, k'ãimok'araa pik'a bide Jesús unuda perã Tachi Ak'õre k'ìra wãree eujãde. Maperãpi Jesude pedee baji.

⁴²Isaíapa jaradak'a wãara uchijai mïda chok'araarã ome, judiorã ùk'uruurãpa Jesude ijãajida; ichiaba ãchi poroorã ùk'uruurãpa pida ijãajida. Mamïda fariseorã waidoopa mãirãpa ijãadap'edaa eperãarã taide jaradak'aa paji. Waawee p'anajida fariseorãpa ãchi t'ìupida–e pai jãak'aapa Tachi Ak'õre Ùraa jarateepata tede. ⁴³Audupiara k'inia p'anapachida ãchi auk'arãpa ãchi ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, k'inia p'anadai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ãchi ak'imerã ichideerãk'a.

Tachi Ak'õrëpata eperãarãpa oopata ak'it'ee

⁴⁴Maap'eda Jesupa golpe pedeeji judiorã arii p'anadap'edaarãmaa:

—Chi mide ijãa bi midëpai ijãa–e bida aji. Ichiaba mi Ak'õrede ijãa bi, iruata mi na p'ek'au eujãdee pëida perã. ⁴⁵Chi mi unu bipa ichiaba mi pëida unu bi. ⁴⁶Mita chi ìdaa pik'a bi. Mi cheji na p'ek'au eujãdee mide ijãapataarã p'ananaadamerã p'ek'au oopataarã p'anapatak'a p'ãriu pik'a bide. ⁴⁷Eperãpa mi ùraa ùrip'eda, made jara bik'a oo–e pirã, mia jara–e ma eperã atuait'ee. Mi che–e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Ma k'ãyaara mi cheji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atade. ⁴⁸Eperãpa mi yiarãa iru bi pirã mi ùraa ùri k'inia–e bairã, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia mãgí eperã miapiit'ee. Mia jarada k'aurepa irua eperãarãpa oopata ak'it'ee k'awaait'ee ijãapachida wa ijãadak'aa paji. ⁴⁹Michi k'ìsiadoopa pedee–e bajida aji. Mi Ak'õre, mi na eujãdee pëidapa ma pedee jõma mĩmaa jarapiji. Irua jaraji mia pedeeit'ee mãik'aapa jarateeit'ee. ⁵⁰Mia k'awa bi jõmaweda mi Ak'õrepa mĩmaa jarapiru, mãga jara bi eperãarãpa ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã.

Jesupa chi k'öp'äyoorä biiri siida

13 ¹Pascua fiesta ewate pai naaweda, Jesupa k'awa baji ewari awara bida ichi na p'ek'au eujädeepa uchiat'ee mäik'aapa ichi Ak'öremaa wäit'ee; mägí ewari paru. Ichia chi k'öp'äyoorä na p'ek'au eujäde p'ani k'inia iru bapachi. Mägá ächi k'inia iru bapachi ichi piurumaa.

²Ai k'ewara Pascuadepema chik'o jedei naaweda, Netuara Poro Waibiapa k'isia k'achia k'isiapiji Judas, Simón Iscariote warramaa, ichia Jesús traicionaamerä. ³Mamīda Jesupa k'awa baji ichi Tachi Ak'öredeepa cheda mäik'aapa Ak'öremaa wäit'ee. Ichiaba k'awa baji Tachi Ak'örepa ne-inaa jömaweda bijī ichi jua ek'ari. ⁴Mapa nek'omaa p'anide Jesús bainī beeji mäik'aapa ichi iripema p'aru jī bada ērat'aap'eda, äyaa bijī. Maap'eda toalla jī nībijī ichi k'irride, mimiapataarāpa oopatak'a chiara biiri siidait'ee pak'āri. ⁵Māpai jarrade pania wee atap'eda, chi k'öp'äyoorä biiri siimaa beeji. Maap'eda ma toallapa p'ook'ooji.

⁶Mamīda Simón Pedro biiri siinait'ee pak'āri, irua mägaji:

—Tachi Waibia, ¿mi biiri paara siit'eeek'ā? aji.

⁷Jesupa p'anauji:

—Īrá pia k'awa-e bida aji, mia oomaa bi. Mamīda t'ēepai k'awayada aji.

⁸Māpai Pedropa mägaji:

—¿Mi biiri siipi-eda! aji.

Jesupa p'anauji:

—Pi biiri siipi k'inia-e bi pirā, mägara waa nipanaapāde aji, mi ome.

⁹Māpai Simón Pedropa mägaji:

—¿Tachi Waibia, mägara mi biiri aupai siinaapāde aji. Ichiaba mi jua mäik'aapa poro paara siipāde! aji.

¹⁰Mamīda Jesupa p'anauji:

—Eperā ewaa k'ui'eda mäik'aapa taawaa uchiap'eda, waya k'ui-eda aji. Chi biiri aupaita siipari, k'ap'ia jōma t'āu-ee bairā. Māga pik'a parā t'āu-ee pik'a p'ani p'ek'au k'achiapa. Mamīda parā jömaweda māga p'ani-eda aji.

¹¹Jesupa māga jaraji k'awa bada perā k'aipa ichi traicionait'ee bi.

¹²Chi k'öp'äyoorä biiri siip'eda, waya ichi iripema p'aru jī beeji. Maap'eda mesade su-ak'i beeji mäik'aapa mägaji:

—¿Parāpa k'awa p'anik'ā aji, k'āata jara k'inia bi mia et'ewa ooda?

¹³Parāpa mimaa “Jarateepari” mäik'aapa “Tachi Waibia” apata. Māga jaradak'āri, wāarata jara p'ani. ¹⁴Mi parā Waibia mäik'aapa parā Jarateepari bi mīda, parā biiri siiji. Mapa parāpa pida pāchi k'öp'äyoorä biiri siidaipia bi. ¹⁵Mia māga ooji parāpa auk'a oodamerā. ¹⁶Mia wāarata jararu. Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba

chok'a pëida iru pëida k'äyaara waibiara bi—eda aji. ¹⁷Paräpa mia et'ewa jarada ürijida. Ma jaradak'a ooruta pirä, t'äri o—ia p'anadait'ee.

¹⁸Mamïda mäga—e pait'ee parä jömaarä ome. Mia k'awa bi mi k'öp'äyoorä jirit'erada. Mapa ichiaba k'awa bi wäara p'asait'ee Tachi Ak'öre Üraa p'ädade jara bik'a:

'Mi ome nek'orupa mi peepit'aait'ee.' (Sal 41.9)

¹⁹Ërä mia mäga jara bi mäga p'asak'äri, paräpa wäara ijäadamerä Mita, Tachi Ak'örepä pëida eperäarä k'aripamerä. ²⁰Mia wäarata jararu. Chi mia pëida auteebairupa mi jida auteebai bi. Mäga pik'a chi mi auteebairupa mi Ak'öre, mi pëida, auk'a auteebai bi.

Jesupa jarada k'aipa ichi traicionaait'ee

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹Mäga jarap'eda, Jesús t'äri p'ua nïbeeji. Mäpai mägaji:

—Mia wäarata jararu. Parädepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²²Jesupa mäga jarak'äri, chi k'öp'äyoorä ak'i trua para beeji, k'awada—e p'anadap'edaa perä k'aita jara bi. ²³Mäirädepema aba, Jesupa audú k'inia iru bada, iru ik'aawa siu—ak'i baji. ²⁴Mapa Simón Pedropa taupa jarapachi mägïmaa iidimerä k'aipata Jesús traicionaait'ee.

²⁵Mäpai mägí k'öp'äyopa k'ïiri ik'aawa iidiji Jesumaa:

—Tachi Waibia, ¿k'aima? aji.

²⁶Jesupa p'anauji:

—Nägí pan pite sä atak'äri, mia teeit'eeda aji, mägïmaa.

Aramata Jesupa ma pan pite sä ataji mäik'aapa teeji Judamaa. Mägí Judas Simón Iscariote warra paji. ²⁷Judapa mägí pan jitak'äri, Satanás iru t'äride t'ïudachi. Mäpai Jesupa mägaji:

—Pichia ooit'ee bi isapai oopáde aji.

²⁸Mamïda Jesús ome nek'omaa p'anadap'edaaräpa k'awada—e paji säap'eda mäga jaraji. ²⁹Judapa ächi p'arat'a anipapachi perä, ük'uruuräpa k'ïisiajida Jesupa jara baji ne—inaa netonamerä fiesta—it'ee, maa—e pirä chupïria beerämaa ne—inaa teenamerä.

³⁰Judapa ma pan jitap'eda, uchiadachi taawaa. P'ärik'ua paji.

Üraa chiwidi eperäarä—it'ee

³¹Judas taawaa uchiada t'ëepai, Jesupa mägaji:

—Ërä Tachi Ak'örepä ichi k'ïra wäree unupiiit'ee, mi chi Eperä Ak'öre Truadepema k'ap'ia pari. Mi k'aurepa jömaaräpa wäara k'awaadait'ee Tachi Ak'öre jömaarä k'äyaara waibiara bi. ³²Mia mäga ak'ïpik'äri, taarä—e nide Tachi Ak'örepä ichiaba ak'ïpiit'ee mi wäara irua pëida.

³³Warrarä, naapai mi taarä—e parä ome. Paräpa mi jiridayada aji. Mamïda unuda—e pait'ee. Mia judiorä poro waibiarämaa jaradak'a parämaa auk'a jarait'ee; p'oyaa wäda—e mi wärumaa. ³⁴Parämaa üraa

chiwidi jararu. Chik'inia p'anapatáati. Mia parã k'inia iru baparik'a, mágá parã jida chik'inia p'anapatáati. ³⁵Mágá chik'inia p'anaruta pirã, jömaarãpa k'awadayada aji, parã mi k'öp'äyoorã.

Jesupa jarada Pedropa ichi k'awa–e bida ait'ee
(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶Māpai Simón Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāmaa wāit'eema? aji.

Jesupa p'anauji:

—Mī wārumaa waide pi p'oyaa wã–eda aji. Mamīda t'ēepai wāit'eeda aji.

³⁷Pedropa mājaji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda mi pi t'ēe wã–e payama? aji. ¡Pi ome wã k'inia bi, pi k'aurepa piuru pijida!

³⁸Māpai Jesupa p'anauji:

—¿Wāara pichi k'ap'ia peepit'aaik'ã aji, mi k'aurepa? Mia wāarata jararu. Et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa–e bida ait'ee.

Jesupa jarada ichi Tachi Ak'õre ok'a bi

14 ¹—K'isia paraa p'ananaati. Ma k'āyaara ijāapatáati Tachi Ak'õrede māk'aapa mide. ²Mi Ak'õre eujāde te chok'ara paraada aji, ichideerã–it'ee. Māga–e pada paara, mia jarak'aji. Parã naa wāit'ee te pi–ia oode parã–it'ee. ³Ma t'ēepai mi waya cheit'ee parã atade, mi ome p'anadamerã mi baparimaa. Mágá parã ichita p'anapataadait'ee mi ome. ⁴Mi wārumaa parāpa k'awa p'anida aji, chi o k'awa p'anadairã.

⁵Māpai Tomapa mājaji Jesumaa:

—Tachi Waibia, k'awada–e p'anida aji, pi sāmaa wāru. ¿Sāga chi o k'awadayama? aji.

⁶Jesupa p'anauji:

—Mita Tachi Ak'õre truadee wāpari ok'a bi. Miata Tachi Ak'õre wāarata jarapari. Miata eperāarã chok'ai p'anapipari ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Mi awara apidaapa eperāarã wāpida–e pai Tachi Ak'õremaa. Mapa midepai ijāadak'āri, mi Ak'õremaa wādait'ee. ⁷Parāpa wāara mi k'awada paara, ichiaba mi Ak'õre k'awak'ajida. Wāara, iraweda iru k'awadait'ee, iru unupata perã.

⁸Māpai Felipepa mājaji:

—Tachi Waibia, Ak'õre Waibia k'ira taimaa ak'ipipáde aji. Māgapaita k'inia p'anida aji.

⁹Jesupa p'anauji:

—Felipe, mi taarã nipapari parã ome. Māga bita, ¿waide mi k'awa–e bik'ã? aji. Chi mi unuparipa ichiaba Ak'õre Waibia unupari. ¿Sāga pia “Ak'õre Waibia k'ira ak'ipipáde” ayama? aji. ¹⁰¿Ijāa–e bik'ã aji mi, Ak'õre

Waibia ome araa bapari? Mi araa bapari iru Jaure ome; jōdee iru araa bapari mi k'ap'ia ome. Mia jaramaa bi michi k'ĩsiadoopa jara–e bida aji. Mi Ak'ōrépata māga jarapi bi. Ma awara mia ne–inaa oo bi ook'aa michi juadoopa. Mi Ak'ōrépata māga oopi bi, mi ome bapari perā. ¹¹ Ijāati mia jarak'āri mi, Ak'ōre Waibia ome araa bapari. Maa–e pirā ijāati mia ne–inaa ooda k'aurepapai, oopari perā ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹² Mia wāarata jararu. Chi mide wāara ijāa bipa auk'a ooyada aji, mia ne–inaa oo bik'a. Ma awara ne–inaa pi–iara ooyada aji, mi wāit'ee perā mi Ak'ōre bima. ¹³ Mia oopariit'ee jōmaweda parāpa it'aa iidiruta mi t'ide michideerā perā. Māgá iru Warra k'aurepa jōmaarāpa unudai Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¹⁴ Parā michideerā perā, mi t'ide it'aa iididak'āri, mia nejōmaata oopariit'eeda aji, parāpa iidi p'anik'a.

Jesupa jarada ichia Tachi Ak'ōre Jaure pēit'ee ichideerāmaa

¹⁵—Parāpa mi k'inia iru p'ani pirā, oopataadait'eeda aji, mi ūraade jara bik'a. ¹⁶ Māpai mia chupiria iidit'ee mi Ak'ōremaa, irua awaraa K'aripapari pēimerā mi pari, māgí ichita parā ome bapariimerā. ¹⁷ Māgí Tachi Ak'ōre Jaure. Ichia wāara aupaita jarateepari. Ijāadak'aa beerā ome iru ba che–e, iru unuda–e p'anadairā māik'aapa k'awada–e p'anadairā. Mamīda parāpata iru k'awa p'ani, parā ome bapari perā māik'aapa parā t'āride bapariit'ee perā.

¹⁸ 'Mia parā chupiria atabēi–eda aji. Waya cheit'ee. ¹⁹ Taarā–e na p'ek'au eujādepemaarāpa mi waa unuda–e pait'ee. Mamīda parāpata mi unudait'ee. Mi ichita chok'ai bapari perā, parā jida auk'a ichita chok'ai p'anapataadait'ee. ²⁰ Maapai parāpa wāara k'awaadait'ee mi, Tachi Ak'ōre Waibia ome araa bapari māik'aapa parā mi ome ichiaba araa p'anapataadait'ee, t'āri a–ba. ²¹ Chi mi ūraa ūri bipa māik'aapa oo bipa ma ūraade jara bik'a wāara mi k'inia iru bi. Mi Ak'ōrepa māgí eperā ichiaba k'inia iru bapariit'ee. Ma awara mia pida iru k'inia iru bapariit'ee māik'aapa irumaa unupiit'ee.

²² Māpai Judas, chi Simón Iscariote warra–ee badapa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda pia taimaa unupiit'eema aji, mamīda ijāadak'aa beerāmaa unupi–e pait'ee?

²³ Jesupa p'anauji:

—Eperāpa mi k'inia iru bi pirā, mi ūraade jara bik'a oopariit'eeda aji. Mi Ak'ōrepa māgí eperā k'inia iru bapariit'ee māik'aapa mi Ak'ōre mi ome chedait'ee iru ome p'anapataade. ²⁴ Jōdee chi mi k'inia–e bipa oo k'inia–e bi mi ūraade jara bik'a. Na pedee parāpa ūri p'ani mēre–eda aji; mi Ak'ōrede. Iruata mi pēiji.

²⁵ 'Mia na ūraa jara bida aji, parā ome bi misa. ²⁶ Mamīda mi uchiada t'ēepai, Ak'ōre Waibiapa pēit'ee awaraa K'aripapari mi pari; māgí iru

Jaure. Māgipa ne–inaa jōmaata jarateeit'ee parāpa oodamerā mia oopi bik'a. Ma awara irua k'aripait'ee mia jarada jōmaweda k'irāpadamerā.

²⁷Mi wāi naaweda, parā t'āri k'āiweepi k'inia bi. T'āri k'āiwee p'anapatáati. Mia arak'atiapai k'āiwee p'anapi–e, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatak'a. Mapa t'āri p'ua p'ananaáati māik'aapa p'eranaáati. ²⁸Parāpa ūrijida mia jarak'āri: “Mi wāit'ee, maap'eda waya cheit'ee.” Parāpa wāara mi k'inia iru p'anadap'edaa paara, t'āri o–īa p'anak'ajida mia nāga jarak'āri. O–īa p'anadaipia bi mi wāru perā Ak'ōre Waibiamaa; mi k'āyaara waibiara bimaa. ²⁹Ma jōma p'asai naaweda, mia māga jaraji, p'asak'āri, parāpa mi pedee ijāadamerā.

³⁰Waa mak'iara pedee–e pait'ee parā ome, Satanás, na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia, cheru perā. Ichia mi p'oyaa chok'ak'aa. ³¹Mamīda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā mia Ak'ōre Waibia k'inia iru bapari, ooit'ee irua jara bik'a.

'P'irabaidapáde aji. Āyaa wādama namāik'aapa.

Jesús uva k'arrak'a bi

15 ¹Uchiadai naaweda, Jesupa māgaji: —Mi uva k'arrak'a pipiara bida aji. Jōdee mi Ak'ōre chi uva uuda ak'iparik'a bi. ²Mi k'arradepema jik'ara chau–e bi pirā, irua māgí jik'ara t'iap'et'aapari. Jōdee chi jik'ara chauparidepema jua chak'eerā jarit'aapari māgí jik'ara waapiara chaumerā. ³Parā māgí jik'ara jaridák'ata p'ani mia ūraa jarada ijāadap'edaa perā. ⁴Mi ome araa p'anapatáati mi parā ome araa baparik'a. Uva jik'ara ichi itu chauk'aa chi k'arra ome araa ba–e pirā. Māga pik'a pāchi k'iradoopa mia oopi bik'a p'oyaa ooda–e, mi ome araa p'anapataada–e pirā.

⁵Mida aji, uva k'arrak'a bi. Jōdee parā chi jik'arák'ata p'ani. Uva jik'ara pia chauparik'a araa bak'āri chi k'arra ome, māga pik'a parā mi ome araa p'anapataadak'āri, ne–inaa chok'ara mia oopi bik'a oopataadait'ee. Mamīda mi wēe parāpa maarepida ooda–e pai mia oopi bik'a. ⁶Uva jik'ara chauk'aa bak'āri, t'iap'ek'oodap'eda, p'e nībipata ak'ōrejīrumaa p'ook'oodaimera. Maap'eda t'ipitaude bat'ak'oopata paak'oodaimera. Māga pik'a pait'ee chi mi wēe beerā ome.

⁷Mamīda parā araa p'anaruta pirā mi ome māik'aapa mi ūraade jara bik'a ooruta pirā, it'aa iidipatáati pāchia iidi k'iniata. Mi Ak'ōrepa ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ⁸Parāpa ne–inaa chok'ara mia oopi bik'a oodak'āri, ak'ipipata wāara mi k'ōp'āyoorā. Māga unudak'āri, awaraarāpa “Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bida” adait'ee. ⁹Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru baparik'a, mia auk'a parā k'inia iru bapari. Mi ome chik'inia p'anapatáati. ¹⁰Mi, mi Ak'ōre ome chik'inia bapari, mia oopari perā irua jara bik'a. Māgá parā mi ome chik'inia p'anapataadait'ee, mia jara bik'a ooruta pirā.

¹¹Mia m̄ga jaraji mik'a parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. K'inia bi parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. ¹²Mia n̄ga jara bi: Chik'inia p'anapatāati, mia parā k'inia iru baparik'a. ¹³Eperāpa chi k'ōp'āyo audú k'inia iru bak'āri, iru k'aripapari ma k'aurepa piuru p̄jida. Ma k'āyaara apidaapa awaraa eperā audupiara k'inia iru p'anada-e pai. ¹⁴Parā wāara mi k'ōp'āyoorā, mi ūraa jara bik'a oo wāruta pirā. ¹⁵Waa mia parā t'ijara-e “mimiapataarā”, mimiaparipa k'awa-e bairā ne-inaa jōmaweda chi poropa oo bi. Ma k'āyaara t'ijara bi “michi k'ōp'āyoorā” mia k'awapida perā jōmaweda mi Ak'ōrepa mimaa jarada. ¹⁶Parāpa mi jirit'erada-e paji. Miata parā jirit'eraji m̄ik'aapa awara biji mi ūraa jarateenadamerā. Māgá parā k'aurepa eperāarāpa ma ūraa ūridap'eda, mide ijāadai m̄ik'aapa ichita p'anapataadai mi ome. Ma awara ma jarateenadap'edaa k'aurepa parāpa mi t'īde ne-inaa iididak'āri mi Ak'ōremaa michideerā perā, irua ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ¹⁷Waya mia jara bi: chik'inia p'anapatāati.

Ijāadak'aa beerāpa Jesús ichideerā ome k'īra unuamaa iru p'anapata

¹⁸—Mide ijāadak'aa beerāpa parā k'īra unuamaa iru p'ani pirā, k'irāpāti m̄ta naapiara k'īra unuamaa iru p'anapachida. ¹⁹Parā p'anadap'edaa paara āchi p'anapatak'a, āchia parā k'inia iru p'anak'ajida āchideerāk'a. Mamīda parā āchideerā-e. Miata parā jirit'eraji āchi k'āyaara awara p'anapataadamerā. Maperāpi āchia parā k'īra unuamaa iru p'anapata. ²⁰K'irāpāti mia jarada: “Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e.” Mi jiri nipapatap'edaak'a ichiaba parā jiri nipapataadait'ee. Jōdee mia jarateeda ijāajida pirā, parāpa jaratee p'ani ichiaba ijāadait'ee. ²¹Mamīda ma k'āyaara audupiara parā jiri nipapataadait'ee, michideerā perā. Māga oodait'ee k'awada-e p'anadairā k'aipata mi p̄iji.

²²Mia Ak'ōre net'aa jara che-e pada paara, ārapa k'īsiada-e p'anak'ajida āchia p'ek'au k'achia oopata. Mamīda mi Ak'ōrepa jara p̄ida jara cheji. Mapa irā “taipa k'awada-e p'anida” adaik'araa bi. ²³Mi k'īra unuamaa iru p'aniirāpa mi Ak'ōre jida k'īra unuamaa iru p'ani. ²⁴Unuda-e pada paara mia ne-inaa ooda awaraarāpa p'oyaa oodak'aa, āchia p'ek'au k'achia ooda-e pak'aji Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda āchia m̄ga unujida m̄da, at'āri mi, mi Ak'ōre ome k'īra unuamaa iru p'ani. ²⁵P'asaji āchi ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Āchi k'inia mi k'īra unuamaa iru p'anapachida.’ (Sal 35.19)

²⁶Mamīda mia awaraa K'aripapari p̄iit'eeda aji. Māgipa wāara aupaita jarapariit'ee. Māgí uchiapari Tachi Ak'ōredeepa, iru Jaure perā. Māgí chek'āri, irua mi k'awapiit'ee eperāarāmaa. ²⁷Parāpa pida mi k'awapidait'ee awaraarāmaa, mide ijāadak'āriipa mi ome p'anapatap'edaa perā.

16 ¹Mia ma jōma jaraji parāpa mide ijāapataadamerā. ²Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedeepa parā jēret'aapataadait'eeda aji. Ma awara parā peet'aadait'eeda aji. Māga oodak'āri, āchia k'īsiadait'ee māgata pia oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. ³Māga oodait'ee mi, mi Ak'ōre ome wāara k'awada-e p'anadairā. ⁴Mapa ma jōma jaraji parāmaa, māga p'asak'āri, k'irāpadamerā. Naaweda māga jara-e paji, parā ome bada perā.

Tachi Ak'ōre Jaurepa oo bi

⁵—Īrá mi wāit'ee mi pēida baparimaa. Mamīda parādepema apidaapa iidida-e p'ani mi sāmaa wāit'ee. ⁶Ma k'āyaara parā k'īra pia-ee p'ani, mia māga jarada perā. ⁷Mia wāarata jararu. Parā-it'ee piara bi mi wāmerā. Mi wā-e pirā, Ak'ōre Jaure, Tachi K'aripapari, che-e pait'ee parā ome bapariit'ee. Mamīda mi wāru pirā, mia iru pēit'ee parāmaa. ⁸Iru chek'āri, na p'ek'au eujādepemaarāmaa k'awapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata. Ichiaba āchimaa k'awapiit'ee Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopata irua k'inia bik'a. Ma awara k'awapiit'ee Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia ak'iit'ee eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. ⁹K'awapiit'ee eperāarāpa mide ijāada-e p'anadak'āri, k'achia oomaa p'ani. ¹⁰K'awapiit'ee mia oopachi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, mi irumaa wāru perā. Māga ook'āri, parāpa mi waa unuda-e pait'ee. ¹¹K'awapiit'ee Tachi Ak'ōrepa pia ak'i-e na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiapa oo bi. Mapa iru, iru eere p'aniirā ome miapiit'ee.

¹²Mia k'īsia chok'ara iru bida aji, parāmaa jarait'ee. Mamīda ĩrá waa jara-e, parāpa ma jōma k'irāpada-e pai perā. ¹³Mamīda Ak'ōre Jaure chek'āri, ne-inaa wāarata jōma k'awapiit'ee parāmaa, ichia wāara aupaita jarapari perā. Ichi k'īsiadoopa pedee-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa jara bi ūrip'eda, māga jarapariit'ee māik'aapa jarapariit'ee ne-inaa waide p'asa-e bi. ¹⁴Ak'īpiit'ee mi apemaarā k'āyaara waibiara bi, mia ne-inaa k'awa bi parāmaa k'awapik'āri. ¹⁵Jōma mi Ak'ōrepa k'awa bi mia pida k'awa bi. Maperāpi mia jaraji Ak'ōre Jaurepa k'awapiit'ee jōma mia ne-inaa k'awapi k'inia bi parāmaa.

¹⁶Na ewari mi waa unuda-e pait'ee. Mamīda ai t'ēepai taarāpai waya unudait'eeda aji.

K'īra pia-ee p'anadap'eda, t'āri o-īa p'anedait'ee

¹⁷Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā ūk'uru āchi pitapai pedee para beejī: —¿K'āata jara k'inia bima, ajida, na pedee: “Na ewari mi unuda-e pait'ee, mamīda ai t'ēepai waya unudait'ee”? ¿Ichiaba k'āata jara k'inia bima nāgí pedee: “mi Ak'ōremaa wāru perā”? ¹⁸¿K'āata jara k'inia bima na pedee: “taarāpai”? K'awada-e p'anida ajida, irua k'āata jara k'inia bi.

¹⁹Jesupa k'awaji chi k'ōp'āyoorāpa k'āata iidi k'inia p'ani. Mapa māgaji:

—Mia jarajida aji, na ewari parumaa mi waa unuda—e pait'ee, mamída ai t'ēpai waya unudait'ee. ¿Mata parāpa iidi para bi—ek'ā? aji. ²⁰Mia wāarata jararu. Parā jarajēdait'ee māik'aapa t'āri p'ua p'aneedait'ee. Jōdee na p'ek'au eujādepema ijāadak'aarā o—īa p'aneedayada aji. ²¹K'īsiadāma nāgide. Wēra warra t'oit'ee pak'āri, p'ua nībeepari, t'oit'ee perā. Mamída chi warra t'o atak'āri, k'īra atuadaipari p'ua nībada māik'aapa o—īa nībeepari warra chai t'o atada perā. ²²Māga pik'a bi parā ome. Īrá parā k'īra pia—ee p'ani mi wāru perā. Mamída mia parā waya unuit'ee. Maapai parā t'āri o—īa p'aneedak'āri, apidaapa ma o—īa wēpapida—e pait'ee.

²³Maapai parāpa mimaa maarepida iidida—e pait'ee. Mia wāarata jararu. Mi t'īde mi Ak'ōremaa ne—īnaa iidiruta pirā, irua parāpa iidi p'ani teepariit'ee, michideerā perā. ²⁴Waide mi t'īde parāpa maarepida it'aa iidida—e p'ani. Iidíti mi Ak'ōrepa teemerā parāpa iidi p'ani. Māgá parā wāara t'āri o—īa p'anapataadait'ee.

²⁵Ma et'ewa jarada mia imeraa pik'a jarateeji. Mapa parāpa pia k'awada—e paji. Mamída na ewari māgá jaratee—e pait'eeda aji. Jīp'a pedeeit'ee Ak'ōre net'aa pia k'awaadamerā. ²⁶Maapai parāpa mi t'īde it'aa iididait'ee, michideerā perā. Mapa mia jara—e chupiria iidit'ee parā pari Tachi Ak'ōremaa. ²⁷Ak'ōrépata parā k'inia iru bapari parāpa mi k'inia iru p'anapata perā māik'aapa ijāapata perā mi wāara cheji iru baparimāiipa. ²⁸Cheji na p'ek'au eujādee eperā jīp'aak'a bapariit'ee. Īrá jōdee na p'ek'au eujā atabēit'eeda aji, māik'aapa waya irumaa wāit'ee.

²⁹Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Īrapi jīp'a pedee bida ajida. Imeraa pik'a jaratee—e bida ajida. ³⁰Īrapi k'awa p'ani pia ne—īnaa jōmaata k'awa bi. Apidaapa pimaa iidida—e pait'ee, taipa iididai naaweda, pia k'awa bairā taipa iidi k'inia p'ani. Mapa ijāa p'anida ajida, pi wāara cheji Tachi Ak'ōre baparimāiipa.

³¹Jesupa p'anauji:

—¿Māgara Īrá wāara ijāa p'anik'ā? aji. ³²Ewari k'ait'a pa wā, parā jīchoodait'ee pāchi te chaa māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee. Mamída wāara mi ituaba bi—eda aji, mi Ak'ōre mi ome bairā. ³³Ma jōma jaraji parā t'āridepai choodamerā mide ijāa p'anide māik'aapa parā k'āiwee p'anapataadamerā. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, nepirade baaidait'ee parā jiridait'ee perā. Mamída sōcharra p'anapatāati. Miata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā āchi poro waibia ome p'oyaajida aji.

Jesús ichi pari it'aa t'īda

17 ¹Ma pedee jarap'eda, Jesupa it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:
—Ak'ōre, mi ewari pajida aji. Ak'ip'iji mi wāara pichi
Warra, māgá mia ak'ipimerā pi wāara jōmaarā k'āyaara waibiara
bi. ²Pia eperāarā jōmaweda biji mi jua ek'ari, chi mide ijāa

p'aniirã jômaweda ichita p'anapataadamerã pi ome. ³Mãgá ichita p'anapataadait'ee pi ome, k'awaadak'ãri pi aupaita wãara Tachi Ak'õre mãik'aapa k'awaadak'ãri mi, Jesucristo, pichia pëida eperãarã k'aripamerã.

⁴Na p'ek'au eujãde bi misa, mia ak'ipiji pi aupaita Tachi Ak'õre, ook'ãri pia mimaa oopidak'a. ⁵Ërá Ak'õre, ak'ipiji mi wãara pichi Warra. Mi atëeji pimaa bapariit'ee pichi k'ïra wãreede, na p'ek'au eujã bai naaweda badak'a.

Jesús it'aa t'ïda chi k'õp'ãyoorã pari

⁶—Mia pi k'ïra unupipachi mi ome nipapatap'edaarãmaa, ma-it'ee pia ãra jirit'era atada perã na p'ek'au eujãdepemaarã t'ãideepa. Përé paji mãik'aapa pia michideerã papiji. Pi ùraade ijãa p'anipi. ⁷Ërá ãrapa k'awa p'ani ne-inaa jômaweda mia k'awa bi piata mimaa k'awapida. ⁸Mia jõma jarateeji pia jarapidak'a. Ærapa ma pedee ijãajida, ijãa p'anadap'edaa perã wãara piata mi pëida.

⁹Mia chupiria iidimaa bi ãra pari. Na p'ek'au eujãdepemaarã jïp'aarã pari chupiria iidi-e bi. Pia jirit'eradaarã mide ijãadamerã, mãirã párita chupiria iidimaa bi, ãra pichideerã perã. ¹⁰Michideerã pichideerã auk'a. Ichiaba pichideerã michideerã auk'a. Ærapa ne-inaa oodak'ãri mia oopi bik'a, ak'ipipata mi waibiara bi apemaarã k'ãyaara.

¹¹Mi na p'ek'au eujãde waa ba-e pait'ee. Mamïda ãra p'aneedait'ee, mi pi ome banaru misa. Mapa Ak'õre, pi jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bairã, ãra ak'i baparïiji pichi juapa pia mimaa teeda juapa, ãra t'ãri a-ba, chik'inia p'anapataadamerã, pi mi ome baparik'a. ¹²Mi na p'ek'au eujãde ãra ome bak'ãri, ãra ak'i bapachi pi k'ap'ia pari, apida atuanaadamerã. Aba chi atuait'ee bita atuait'ee, p'asamerã pi ùraa chonaarãweda p'ãdade jaradak'a.

¹³Ërá mi wãit'ee pimaa. Na p'ek'au eujãde bide mia nãgí pedee jara bi, ãrapa o-ïa ùridamerã mãik'aapa t'ãri o-ïadaidamerã, mi t'ãri o-ïa bik'a. ¹⁴Mia ãramaa pi ùraa jarateeji. Mide ijãadak'ãri, na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa ãra k'ïra unuamaa iru p'aneejida, mik'a mãirã eere p'ani-e perã. ¹⁵Mia iidi-e bi pia ãra na p'ek'au eujãdeepa uchía atamerã. Ma k'ãyaara iidi bi ãra chi k'achia ooyaa bi juadeepa k'aripa atamerã. ¹⁶Mi mãgí jua ek'ari bak'aak'a, ãra jida mãgí jua ek'ari p'anada-e, iru eere p'ani-e perã. ¹⁷Mapa ãra awara bïji pi wãarata bide t'ãri pia p'anapataadamerã pi baparik'a. Mãga p'anapataadai pi ùraa k'awaadak'ãri, wãara bairã. ¹⁸Pia mi na p'ek'au eujãdee pëidak'a, mãgá ichiaba mia ãra na p'ek'au eujãdepemaarãmaa pëiji. ¹⁹Æra k'aurepa mia ne-inaa jõma oopari pia oopi bik'a, michi k'ap'ia piuru pïjida mãga oo k'iniapa.

Mia m̄aga oopari ārapa pida auk'a wāara ne–inaa jōma pia oopi bik'a oopataadamerā.

Jesús it'aa t'ida ichideerā jōmaarā pari

20—Āra–it'ee aupai mia iidi–e bida aji. Ichiaba iidimaa bi jōmaarā eperāarā pari, chi t'ēepai mide ijāadait'eerā ārapa jarateepata k'aurepa. 21 Ak'ōre, mia iidi bi m̄agí ijāapataarā ichiaba t'āri a–ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi m̄i ome t'āri a–ba, chik'inia baparik'a. M̄agá p'anapataadak'āri, jōmaarāpa ijāadait'ee wāara pia m̄i p̄eiji na p'ek'au eujādee. 22 Pia m̄imaa pia oodak'a mia ichiaba āramaa pia ooji, t'āri a–ba p'anapataadamerā, pi m̄i ome t'āri a–ba baparik'a. 23 Mi t'āri a–ba bapari āra ome, pi m̄i ome baparik'a, āra m̄agá t'āri a–ba p'anapataadamerā āchi k'ōp'āyoorā ome. M̄agapi na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadait'ee wāara pia m̄i p̄eiji m̄aik'aapa pia āra auk'a k'inia iru bapari, m̄i k'inia iru baparik'a.

24 Ak'ōre, pia āra jirit'eraji mide ijāapataadamerā. Mia k'inia bi āra p'ananadamerā m̄i ome, m̄i wārumaa. M̄agá jōma m̄i k'ira wāree unudait'ee, pia m̄imaa teeda m̄i k'inia iru bapachi perā na p'ek'au eujā bai naaweda. 25 Ak'ōre, pi jōmaarā k'āyara t'āri piara bi. Na p'ek'au eujādepemaarāpa pi k'awada–e p'ani m̄ida, mia pi k'awa bi m̄aik'aapa n̄aḡiirāpa pida k'awa p'ani pia m̄i p̄eida. 26 Mia pi āramaa k'awapiji m̄aik'aapa at'āri k'awapiit'ee, m̄i āra t'āride bapariit'ee perā. M̄agá pia m̄i k'inia iru baparik'a, āra jida ichiaba k'inia iru bapariit'eeda aji, ārapa jōdee awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

Jesús jita atapidap'edaa

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

18 1 M̄agá it'aa t'ip'eda, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Cedrón to chak'e s̄iājida. Mama t'ijujida olivo k'āide.

2 Judas, Jesús traicionaait'ee badapa k'awa baji āra t'iudap'edaamāi, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama chip'epatap'edaa perā. 3 Mapa Judapa m̄imaa ateeji Romadepema soldaorā chok'ara m̄aik'aapa Tachi Ak'ōre te waib̄ia j̄apataarā, judiorā p'aareerā poroorāpa p̄eidap'edaa; ichiaba fariseorāpa p̄eidap'edaa. Espadaⁿ pak'uru ome, lámpara, ipirā paara anipajida. 4 Jesupa k'awa baji ichi p'asait'ee bada. Mapa m̄airā cheruta unu atak'āri, uchiaji ma ne–uu k'āideepa m̄aik'aapa iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

5 Achia p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

Jesupa m̄agaji:

ⁿ 18.3 Espada nek'o choma bik'a bi, mam̄ida k'iraichaa weda p'ewedee bapari.

—Mida aji.

Judas, chi traicionaait'ee bada mama bainĩ bassi ma chedap'edaarã ome. ⁶Jesupa “mida” ak'ãri, ãchi jõma ãpítee jĩtĩjida mãik'aapa eujãde baainajida.

⁷Mãpai Jesupa waya iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

Waya p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

⁸Mãpai Jesupa mågaji:

—Mia jaraji mi Jesús Nazaretdepema. Mita jiri p'ani pirã, mi ome p'aniirã ichiak'au wãpĩti.

⁹Jesupa mãga jaraji p'asamerã ichia naaweda jaradak'a. “Pia mi juade bidaarã apida atuada–e pait'ee.”^o ¹⁰Mãpai Simón Pedropa espada iru bada ãe atap'eda, t'uji mãirãdepema aba, t'ĩjarapatap'edaa Malco. Mãgĩ k'ĩiri juaraarepema orp'et'aaji. Mãgĩ p'aareerã poro waibia esclavo paji.

¹¹Mãpai Jesupa mågaji Pedromaa:

—¿Pichi espada ata bĩji ichi badamã! ¿Mia choo–e paik'ã aji, mi Ak'õrepa miapiru?”

Jesús p'aareerã poro waibia Anás k'ĩrapite bada
(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹²Mãpai ma soldaorã see nĩbada ãchi poro ome mãik'aapa judiorã, chi Tachi Ak'õre te waibia jãpataarã paara, Jesús jita atadachida. Mãpai jĩ nĩbĩjida. ¹³Naapiara ateejida Anás temaa, ichi Caifás chãure pada perã. Aĩ naaweda Anás p'aareerã poro waibia paji. Mamĩda ma año Caifás ãchi poro waibia paji. ¹⁴Caifás paji chi jarada: “Piara bi eperã aba piumerã tachi judiorã p'uuru pidaarã pari.”^q

Pedropa naapiara Jesús k'awa–e bida ada
(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵Jesús jita atadak'ãri, Simón Pedro awaraa k'õp'ãyo ome ãra t'ãe wãjida. P'aareerã poro waibiapa mãgĩ k'õp'ãyo k'awa bada perã, t'ĩupiji ma te t'iak'au badamã Jesús ome. ¹⁶Mamĩda Pedro taawa bainĩ beejĩ puerta t'aide. Mapa chi apema k'õp'ãyo^r Caifás k'awa badapa pedeenaji awẽra puerta jãpari ome Pedro ichiaba t'ĩupimerã. Mãgã Pedro ichiaba t'ĩuji. ¹⁷Ma puerta jãparipa Pedromaa iidiji:

—¿Pi jã eperã k'õp'ãyo–ek'ã? aji.

Mãpai Pedropa p'anauji:

^o 18.9 Jn 6.39; 10.28; 17.12. ^p 18.11 Griego pedeede: ¿Mia to–e paik'ã aji, mi Ak'õrepa ne–inaa asia topiru? ^q 18.14 Jn 11.49-50. ^r 18.16 Na pedee pia p'ãda, Juan, chi apema k'õp'ãyo paji.

—Mi—eda aji.

¹⁸Jīsua nībada perā, p'aareerā poro waibia mimiapataarāpa māik'aapa te jīapataarāpa t'ipi orojida māik'aapa k'ara p'aimaa p'aneejida. Bainī p'anide t'ipitau ik'aawa, Pedro ichiaba āchi ome k'ara p'aimaa beejī.

P'aareerā poro waibiapa Jesumaa iidida

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-65; Lucas 22.66-71)

¹⁹Māimisa p'aareerā poro waibiapa Jesumaa iidiji:

—¿K'áirāma aji, pi k'ōp'āyoorā? Pia, ¿k'āata jarateeparima? aji.

²⁰Jesupa p'anauji:

—Mi jīp'a pedeparida aji, jōmaarā taide Ak'ōre te waibiade māik'aapa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te beede. Judiorā chepatamāi mia jarateepari. Maarepida chiāra āpite pedee—e bi. ²¹¿Sāap'eda mimaa māga iidi bima? aji. Mi pedee ūridap'edaarāmaa iidināji. Ārapa jaradaipi, k'awa p'anadairā mia jarapari.

²²Jesupa māga jarak'āri, te jīaparipa iru k'īramaa siji māik'aapa māgaji:

—¿Jāgata p'anauparik'ā aji, p'aareerā poro waibiamaa?

²³Jesupa māgaji:

—Mia pedee k'achia jaraji pirā, jarapāde aji, k'āare pedeeta k'achia baji. Mamīda mia jarada wāara pirā, ¿sāap'eda mi sījima? aji.

²⁴Māpai Anapa Jesús jua jīp'eda, Caifamaa pēiji. Maapai Caifás p'aareerā poro waibia paji.

Pedropa waya Jesús k'awa—e bida ada

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵Māimisa taawa Simón Pedro bainī baji t'ipitau ik'aawa k'ara p'aimaa. Arii p'anadap'edaarāpa iidijida:

—¿Pi jā eperā k'ōp'āyo—ek'ā? ajida.

Pedropa meraji:

—iMi iru k'ōp'āyo—eda! aji.

²⁶Mamīda awaraa eperāpa Pedro k'īra k'awa ataji. Māgí p'aareerā poro waibia mimiapari paji. Ēreerā paji Pedropa k'iiri orp'et'aada ome. Māgipa māgaji:

—¿Pi—ek'ā mia ne—uu k'āide Jesús ome unuda?

²⁷Māpai Pedropa waya meraji. Aramata et'erre k'ariji.

Jesús Pilato k'īrapite

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸Tap'eda weda judiorā poro waibiarāpa Jesús ateejida Caifás tedeeapa Pilato palaciodee. Pascua fiesta īri pada perā, ai tede t'īuda—e paji. K'awa p'anajida judio—eerā tede t'īudap'edaa paara, Pascua chik'o p'oyaa

k'oda–e pak'aji. Māga k'awajida āchi ũraade jara bairā. ²⁹Maperā Pilato uchiaji pedeede āchi ome:

—¿K'āare k'aurepata na eperā nāgá iru p'anima? aji.

³⁰P'anaujida:

—Na eperā t'āri k'achia–idaa–e bada paara, pīmaa aneeda–e pak'ajida ajida.

³¹Māpai Pilatopa mājaji:

—Māgara pāchia atadaríti māik'aapa iru ak'íti pāchi ũraade jara bik'a. Maap'eda óoti pāchia oo k'iniata.

Mamīda ma judiorāpa p'anaujida:

—Pāchi Romadepemaarā ũraade jara bi tai judiorāpa chīara peedaik'araa bi irua ne–inaa k'achia ooda k'aurepa.

³²Māga jarajida uchiamerā Jesupa ai naaweda jaradak'a, irua jarak'āri sāga ichi piut'ee. ³³Pilato waya ichi palaciode t'ūp'eda, Jesús t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

³⁴Jesupa mājaji:

—¿Pichi k'iradoopapai māga iidi bik'ā, maa–e pirā awaraarāpa pīmaa māga jaradap'edaa perā?

³⁵Pilatopa p'anauji:

—¡Mi judio–epi! Pichi auk'aarāpata māik'aapa p'aareerā poroorāpata pi mīmaa aneejida. ¿Pia k'āata oojima? aji.

³⁶Jesupa p'anauji:

—Mi rey–eda aji, na p'ek'au eujādepema reyrāk'a. Āchik'a pada paara, mi ome nipapataarā chōok'ajida, judiorā poro waibiarāpa mi jītanaadamerā. Mamīda mi rey–e na p'ek'au eujādepema reyrāk'a.

³⁷Māpai Pilatopa iidiji:

—¿Wāara pi rey'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

—Pichia jarajipi. Mi reypi. Ma–it'ee mi t'oji māik'aapa cheji na p'ek'au eujādee; Tachi Ak'ōre wāarata jarait'ee. Wāarata k'awa k'inia p'aniirā jōmaarāpa mi pedee ũripatada aji.

³⁸Māpai Pilatopa mājaji:

—¿K'aipa wāarata k'awayama? aji.

Jesús pēida peedamerā

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Māga jarap'eda, Pilato taawaa uchiaji waya pedeede ma judiorā poro waibiarā ome:

—Mia maarepida k'achia unu–eda aji, na eperāde. ³⁹Mamīda k'irāpāti año chaa Pascua fiestade mia preso aba k'ena pēipari. Mapa ¿k'inia p'anik'ā aji, mia Judiorā Rey apata k'ena pēimerā?

⁴⁰Māpai arii p'anadap'edaarã jōmaweda waya biajida:

—¡Jāgí k'ena pëináaji! ¡Barrabata k'ena péiji!

Barrabás nechiyaa bapachi māk'aapa chōoyaa bapachi

Romadepemaarã ome, āchi jua ek'ariipa uchía k'inia bada perã.

19 ¹Māpai Pilatopa Jesús wipiji soldaorãmaa. ²Soldaorãpa poro jıra pak'uru jua ne—iiri—idaa bidee oodap'eda, Jesús porode jĩ bijida māk'aapa p'aru p'oree teesoo, k'ıra p'āimap'āimaa bi, jĩ bijida.

³Maap'eda irumaa chejida māk'aapa mājajida:

—¡Ak'fti Judiorã Rey!

māk'aapa k'iramaa sīpachida.

⁴Pilato waya tedee pa uchiak'āri, mājaji:

—Ak'fti. Mia iru nama aneeru parã taide. K'awapi k'inia bi parãmaa mia maarepida ne—inaa k'achia unu—e na eperāde.

⁵Jesús uchiak'āri, ma poro jıra jĩ baji māk'aapa p'aru teesoo. Māpai Pilatopa mājaji:

—¡Nama bi chi eperã!

⁶Jesús unu atadak'āri, p'aareerã poroorãpa māk'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarãpa biapachida:

—¡Kurusode peepit'áaji! ¡Kurusode peepit'áaji!

Mamīda Pilatopa mājaji:

—Māgara pāchia atadaidapáde aji, māk'aapa peet'aanadapáde aji. Mia maarepida unu—e bi ne—inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee.

⁷Mamīda ma judiorã poro waibiarãpa p'anaujida:

—Tai ūraade jara bi eperãpa ichi Tachi Ak'ōre Warrada aru pirã, piupia bi. Māga ooji jāgí eperãpa.

⁸Māga ūrik'āri, Pilato waapiara p'eradachi. ⁹Waya ichi palaciode t'īuji māk'aapa Jesumaa iidiji:

—¿Pi, sāpemama? aji.

Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰Māpai Pilatopa mājaji:

—¿Mi pedee p'anau—ek'ā? aji. ¿K'awa—e bik'ā aji, mia pi kurusode peepi k'inia bait'eera peepit'aai, maa—e pirã peepi k'inia—e bait'eera k'ena pëi?

¹¹Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia mīmaa maarepida oo—e pak'aji, it'ari baparipa pi eperãrã poro waibia papi—e pada paara. Maperã chi eperã mi nama pëidapa ne—inaa k'achiara oo bida aji, pi k'āyaara.

¹²Maadak'ariipa Pilatopa k'īsiapachi sāga Jesús k'ena pëii. Mamīda judiorãpa biapachida:

—¡Jāgí eperã peepi—e pirã, pi César k'ōp'āyo—eda! apachida. ¡Eperãpa ichi reyda a bi pirã, mājipa César k'ıra unuamaa iru bida! ajida.

¹³Pilatopa māga ūrik'āri, Jesús taawaa ateepeji māk'aapa ichi su—ak'i beejí charra su—ak'i beeparimāi, hebreo pedeede Gabatá apatap'edaa, griego pedeede “Māu Choma P'ep'edee Bimāi”. ¹⁴Mājí ewate

Pascua fiesta norema paji. Imat'ipa Pilatopa mägaji ma judiorã poro waibiarãmaa:

—¡Ak'íti! ¡Nama bida aji, pãchi rey!

¹⁵Mamïda ãchia biapachida:

—¡Áyaa ateeþji! ¡Áyaa ateeþji! ¡Kurusode peepit'áajii!

Pilatopa iidijii:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia pãchi rey peepimerã?

P'aareerã poroorãpa p'anaujida:

—¡Taipa rey awaraa wêe p'anida ajida, César k'ãyaara!

¹⁶Mãpai Pilatopa Jesús teeji ichi soldaorãmaa kurusode peet'aanadamerã.

Jesús peet'aadap'edaa

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷Jesumaa kuruso ateeþidap'eda, uchijida p'uuruþeepa taawaa wãdait'ee “Tachi Poro Biiri” apatap'edaamaa. (Hebreo pedeede Gólgota apachida.) ¹⁸Mama merap'edap'eda, ma kurusode bajjira bijida piumerã. Iru ik'aawa bijida awaraarã omé, aba juaraare, aba juabi eere.

¹⁹Pilatopa letreiro p'ãji Jesús kurusode bidamerã. Nãga p'ãji: JESÚS NAZARETDEPEMA, JUDIORÃ REY. ²⁰Judiorã chok'araarãpa leejida ma p'ãda, Jesús peedap'edaamãi p'uuru k'ait'a bada perã. Ma p'ãda p'ã bajj hebreo pedeede, latín pedeede mãik'aapa griego pedeede. ²¹Ma p'ãda leedak'ãri, p'aareerã poroorãpa mägajida Pilatoomaa:

—P'ãnáaji *Judiorã Rey*. Ma k'ãyaara nãga p'ãpãde ajida. *Na eperãpa jaraji ichita Judiorã Rey*.

²²Mamïda Pilatopa p'anauji:

—Mia p'ãda perã jãgã p'ã beeit'eeda aji.

²³Soldaorãpa Jesús kurusode bajjira bidap'eda mãik'aapa iru p'aru atadap'eda, ãchi k'ïmariirãmaa jedet'aajida. Mamïda chi edupema p'aru teesoo bajj, k'aat'i—ee; jïp'a k'a bajj. ²⁴Mapa mägajida:

—Jënaadãma. Ma k'ãyaara suerte jemenedãma k'awaadait'ee k'aiþata atait'ee.

Mãga oojida uchiamerã Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bik'a:

‘Michi p'aru jedejida mãik'aapa suerte jemenedap'eda, michi p'aru jitajida’.

(Sal 22.18)

²⁵Soldaorãpa mãga oo p'ani misa, kuruso k'ait'a bainĩ p'anajida Jesús nawe chi nawe ïpewëra ome, awaraa María, mägĩ Cleofãs wëra pada, mãik'aapa María Magdalena. ²⁶Jesupa unuk'ãri chi nawe k'ait'a bainĩ bi mi, chi k'õp'ãyo k'inia iru bada ome, chi nawemaa mägaji:

—Nawe, jã pichi warrapi.

²⁷Maap'eda mĩmaa mägaji:

—Jã pichi nawepi.

Maadak'ãriipa mã María iru þapachi mi tede michi nawek'a.

Jesús jai-idaada

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸Ma t'ēepai Jesupa k'awaak'āri jōmaweda ichia ooit'ee bada auparu, māgaji:

—‘Opisia nībida aji.’ (Sal 69.21)

Māga jaraji uchiamerā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ²⁹Mama iru p'anajida vino achuchua chok'ode. Aide esponjak'a p'ēesap'ēesaa bi topa atadap'eda, jōi bijida hisopo k'īde māik'aapa it'aimāi t'ī atajida.

³⁰Sōp'eda, Jesupa māgaji:

—Īrá jōma aupajida aji,
māik'aapa ichi poro ijaabaip'eda, jai-idaaji.

Miasupa Jesús orro sudap'edaa

³¹Ma ewate Pascua fiesta iipata ewate norema paji. Judiorāpa māgī ewate iapata perā, k'iniada—e p'anajida piuda k'ap'ia kurusode p'aneedamerā. Maperā iidijida Pilatoma kurusode p'anadap'edaarā jīru k'ōrapik'oomerā, māgā isapai piudamerā. Māgā chi piuda k'ap'ia kurusodeepa irabai atapidai. ³²Pilatopa ooji āchia iididap'edaak'a. Romadepema soldaorā wādap'eda, Jesús ik'aawa baijira p'anadap'edaarā jīru k'ōrak'oonajida, waide piuda—e p'anadap'edaa perā. ³³Mamīda Jesús k'ait'a panadak'āri, piu bi unujida. Maperā iru jīru k'ōrada—e paji.

³⁴Ma k'āyaara soldaopa Jesús orrode miasupa sut'aaji. Aramata uchiaji waa pania ome. ³⁵Mi, chi māga unudapa nepirimaa bi mia unuda. Mia k'awa bi wāarata jara bi, mia māga unuda perā. Mia nāga jara bi parāpa pida ichiaba ijāadamerā. ³⁶Māga p'asaji uchiamerā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Iru biiri apida biada—e paji’.^s (Sal 34.20)

³⁷Ichiaba māga p'asaji uchiamerā pedee awaraa Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Ak'idait'ee eperā āchia sut'aadap'edaa’.(Zac 12.10)

Jesús iadap'edaa

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸Ma t'ēepai Josepa Pilatoma Jesús k'ap'ia iidinaji, ichimaa iapimerā. Ichi Arimatea p'uurudepema paji māik'aapa Jesude ijāa bapachi. Mamīda judiorā poro waibiarā waidoopa, awaraarāmaa k'awapi—e paji. Pilatopa Josemaa jaraji Jesús k'ap'ia atanamerā. ³⁹José ome cheji Nicodemo, chi naaweda Jesús ome p'ārik'ua pedeenada. Māgīpa aneeji treinta kilos mirra k'era áloe k'era ome p'oirada Jesús piuda k'ap'ia īri p'odait'ee.

^s 19.36 Ex 12.46; Nm 9.12.

40 Judiorãpa oopatak'a piuda iadak'ãri, ãchia Jesús k'ap'ia ma k'era ome pi-ia pirat'aaajida lienzone. 41 Jesús peedap'edaamã ne-uu eujã k'ait'a baji. Mama baji mãu te uria ewaa k'orodap'edaa piuda iadait'ee. Mamïda waide apida iada-e p'anajida. 42 Jesús k'ap'ia mama binajida, ma mãu te uria k'ait'a bada perã mãik'aapa judiorã iipata ewate ïri bada perã.

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

20 1 Tomia ewate tap'eweda, María Magdalena wãji Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Panak'ãri, unuji chi mãu te uria t'ai mãupa t'ap'a bada awara ãi bi. 2 Mapa p'ira cheji Simón Pedromaa mãik'aapa mi, chi apema k'öp'ãyo Jesupa k'inia iru badamaa. Mãpai mägaji:

—¡Tachi Waibia k'ap'ia ateejidada! aji. ¡K'awada-e p'ani sãma ata binajida!

3 Mãga ùridak'ãri, Pedro mi ome araa wãjida ak'ide. 4 Omee weda auk'a p'ira wãjida. Mamïda mi Pedro k'ãyaara isapaira p'iradachi. Mapa naapiara panaji Jesús iadap'edaamã mãu te uriade. 5 ïjaabaik'ãri ak'it'ee edaa, chi p'aru aupai unuji. Mamïda t'ïu-e paji. 6 Mãga nide Simón Pedro pacheji mãik'aapa t'ïuji edú. Ma lienzo ichiaba unuji. 7 Ma awara unuji Jesús poro p'ira bada p'aru, bedap'eda awara ãi bi. 8 Mãpai mi auk'a t'ïuji. Ak'ik'ãri, ijãaji Jesús chok'ai p'irabaida, ai naaweda taipa ijãada-e paji mïda. 9 Waide k'awada-e paji Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara k'inia bi Jesús piup'eda, chok'ai p'irabait'eeda ak'ãri. 10 Maap'eda tai ome weda temaa wãjida.

María Magdalenapa Jesús unuda

(Marcos 16.9-11)

11 Mamïda María beejï mãu te uria k'ait'a jëemaa. Mãgã jëe nïbide ïjaabaiji edaa ak'it'ee. 12 Unuji angeleerã omé p'aru t'õ-t'õo jï p'ani. Su-ak'i p'anajida Jesús k'ap'ia badamã, aba chi poro bada eere, aba chi jïru bada eere. 13 Æchia iidijida Mariamaa:

—Wëra, ¿sãap'eda jëemaa bïma? ajida.

Mãpai Mariapa mägaji:

—Michi Waibia k'ap'ia ateejidada aji. K'awa-eda aji, sãmaapi binajida.

14 Mata ãpïtee ak'ik'ãri, unuji Jesús mama bainï bi. Mamïda iru k'ira k'awa-e paji. 15 Mãpai Jesupa iidiji:

—Wëra, ¿sãap'eda jëe nïbïma? aji. ¿K'aita jïri bïma? aji.

Mariapa k'ïsiaji ma eperã chi jãiradepema ne-uu ak'ipari. Mapa mägaji:

—Mi chupïria k'awãaji. Pïa Jesús k'ap'ia ateeji pïrã, jarãji sãma iru bi. Mïa atanait'eeda aji.

16 Mãpai Jesupa mägaji:

—¡María!

Ichi t'ijarak'ári, waya ãpítee ak'ijji mãik'aapa hebreo pedeede mägaji:

—¡Rabuni! (Jara k'inia bi “Tachi Jaratepari”).

¹⁷Jesupa mägaji:

—Mi k'ena pëiji waide mi Ak'õremaa wã–e bairã. Jaranapáde aji, mi k'õp'äyoorãmaa: “Mi wãit'ee mi Ak'õremaa; iru ichiaba parã Ak'õre. Mi wãit'ee mi Ak'õre Waibiamaa; iru ichiaba parã Ak'õre Waibia.”

¹⁸Mãpai María Magdalena wãji Jesús k'õp'äyoorãmaa nepiride ichia unuda mãik'aapa Jesupa jarada.

Jesús chi k'õp'äyoorãmaa cheda

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

¹⁹Mãgí ewate tomia ewate paji. K'eupodopa Jesús k'õp'äyoorã teeda p'anajida. Puerta jãa iru p'anajida judiorã poro waibiarã waidoopa. Mãga nide Jesús ãra esajãak'a bainĩ ba cheji mãik'aapa mägaji:

—P'eranáati. K'ãiwee p'anapatáati.

²⁰Mãga jarap'eda, ãramaa ak'ipiji ichi jua mãik'aapa ichi orro. Jesús k'awaadak'ári, t'ári o–iãdachida. ²¹Waya Jesupa mägaji:

—¡K'ãiwee p'anapatáati! Mi Ak'õrepa mi pëidak'a, mia parã jida auk'a pëiru.

²²Mãga jarap'eda, jãrap'uaji ãchi ïri mãik'aapa mägaji:

—Ak'õre Jaure auteebáiti, parã ome ba chemerã. ²³Eperãarãpa ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaaruta pirã mide ijãadait'ee, parãpa ãramaa jaradai: “Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee,” mãik'aapa Ak'õrepa ooit'ee parãpa jaradap'edaak'a. Jõdee eperãarãpa mide ijãadaamaaruta pirã, parãpa ãramaa jaradai: “Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapi–e pait'ee,” mãik'aapa Ak'õrepa ooit'ee parãpa jaradap'edaak'a.

Tomapa Jesús unuda

²⁴Tomás, ichiaba t'ijarapatap'edaa Me–iso, Jesús k'õp'äyoorã docedepema paji. Mamĩda mãgí wë–e paji Jesús chek'ári apemaarãmãi.

²⁵Mapa chi k'õp'äyoorãpa irumaa mägajida:

—Taipa Tachi Waibia unujidada ajida.

Mãga ùrik'ári, Tomapa mägaji:

—Mia unuk'ári clavopa merap'edap'edaamãi iru juade mãik'aapa aide mi jua k'ĩ t'ik'ári, maap'eda iru orrode sudamãi mi jua t'ik'ári, ijãayada aji, Jesús chok'ai bi. Mãga–e pirã, ijãa–eda aji.

²⁶Tomia abaamaa waya Jesús k'õp'äyoorã ma tede p'anadak'ári, Tomás jida baji. Puerta jãa baji mĩda, Jesús ãchi t'ãide bainĩ ba cheji mãik'aapa mägaji:

—¡K'ãiwee p'anapatáati!

27Māpai Tomamaa māgaji:

—Ak'i chéji mi jua, māik'aapa pichi jua k'ĩ t'it'áaji. Ichiaba pichi jua mi orrode t'it'áaji. ¡Jāa—eda ai k'āyaara, ijāa bida aparíji!

28Māpai Tomapa māgaji:

—¡Michi Waibia, ĩrá mia ijāa bipi. Pi Tachi Ak'õre Waibia!

29Māpai Jesupa māgaji:

—Pia ijāa bi mi unuda perā. ¡T'āri o—ĩa p'ani chi mide ijāa p'aniirā, mi unuda—e p'ani mīda!

Sāap'eda nāgí p'āda

30Wāara chi k'õp'āyoorā taide Jesupa awaraa ne—inaa chok'ara ooji, ne—inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mia na p'ādade ma jōma p'ā—e paji. 31Mamīda nāgí p'āji parāpa ijāapataadamerā Jesús Tachi Ak'õre Warra; irua pēida eperāarā k'aripamerā. Jesude ijāa p'ani pirā, it'aa wādait'ee jai—idaadak'āri.

Jesupa chi k'õp'āyoorā ũk'uruurāmaa unupida

21 1Ma t'ēepai Jesupa ichi waya unupiji chi k'õp'āyoorāmaa, Tiberias Lago ik'aawa. Nāga paji. 2Ma lago ik'aawa p'anajida Simón Pedro; Tomás ichiaba t'ĵjarapatap'edaa Me—iso; Natanael, Caná p'uurudepema Galilea eujāde bi; Zebedeo warrarā omé māik'aapa Jesús k'õp'āyoorā awaraarā omé. 3Mama p'anide Simón Pedropa māgaji:

—Mi to—ianait'eeda aji.

Apemaarāpa p'anaujida:

—Tai jida wādait'eeda ajida, pi ome.

Māgá wājida māik'aapa barcode batauk'oodachida. Mamīda ma ewate p'ārik'ua maarepida peeda—e paji. 4Taujaaweda unujida Jesús bainī bi lago ide. Mamīda iru k'awada—e paji. 5Māpai Jesupa iidiji:

—Warrarā, ¿Peeda—ek'ā? aji.

Āchia p'anaujida:

—Maarepida peeda—eda ajida.

6Māpai Jesupa māgaji:

—Barco juaraare t'iri t'aadapāde aji. Māgara peedayada aji.

Irua jaradak'a oodak'āri, ma t'iri p'oyaa jirada—e paji chik'o chik'iapa.

7Māpai mi, chi k'õp'āyo Jesupa audú k'inia iru badapa Pedromaa māgaji:

—¡Jāgí Tachi Waibia!

Simón Pedropa “Tachi Waibia” ũriruta, ichi ĩripema p'aru jĩ beej, ma p'aru ĩrapachi perā ma mimia ook'āri. Māpai toidú jĵtidachi. 8Jōdee chi apemaarā k'õp'āyoorā barcode chejida. T'iri jidiu aneejida chik'o ome, mak'iara t'imia—e bada perā lago ideepa; cien metropai baji. 9Ipude bataudak'āri, unujida ok'ok'ira urua nĩbi chik'o ome māik'aapa pan. 10Māpai Jesupa māgaji:

—Chik'o ũk'uru anéeti parāpa et'ewa peedap'edaadepema.

¹¹ Simón Pedro barcode bataudaip'eda, t'iri ipu idee jidiu aneeji. Aide ciento cincuenta y tres chik'o waibia bee p'aneejida. Mamída ma t'iri jē—e paji. ¹² Jesupa mägaji:

—Nek'o chéti.

Chi k'öp'äyoorā apidaapa iididak'aa paji k'aita iru, Jesuta k'awa p'anadap'edaa perā. ¹³ Māpai Jesús āra k'ait'aara cheji. Ma pan chik'o paada ome atap'eda, āramaa jedet'aaji.

¹⁴ Ma Jesupa unupida ōpee paji chi k'öp'äyoorāmaa, iru chok'ai p'irabaida t'ēepai.

Jesupa Simón Pedromaa iidida

¹⁵ Nek'odap'edaa t'ēepai, Jesupa Simón Pedromaa iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ā aji, apemaarāpa mi k'inia iru p'anapata k'āyaara?

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Māpai Jesupa mägaji:

—Ewaa ijāa p'aniirā ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa oveja chak'eerā ak'iparik'a.

¹⁶ Jesupa waya iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ā? aji.

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijāapataarā ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ovejaarā ak'iparik'a.

¹⁷ Waya iidida ōpee iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru bik'ā? aji.

Pedro k'ira pia—ee baji Jesupa iidida ōpee mägá iidida perā. P'anauji:

—Tachi Waibia, pia jōma k'awa bi. K'awa bida aji, mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijāapataarā ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ichi ovejaarā ak'iparik'a. ¹⁸ Mia wāarata jararu. Pi k'ūtrāa bak'āri māik'aapa āyaa wāit'ee pak'āri, pichi p'aru pichi juadoopa jī beepachi. Mamída pi chonaa pak'āri, pichi jua eratiit'ee māik'aapa awaraapa pi p'aru jī biit'ee, maap'eda pi ateeit'ee pi wā k'inia—e bīmaa.

¹⁹ Jesupa māga jarak'āri, jara k'inia baji sāgá Pedro piut'ee paji, māga p'asak'āri, eperāarāpa jaradamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māga jarap'eda, Jesupa Pedromaa mägaji:

—Māga p'asait'ee mīda, mide ijāaparíji.^t

^t 21.19 Griego pedeede: *Mi ome nipaparíji*.

Jesús k'öp'äyo k'inia iru bada

²⁰ Ñpíteek ak'ik'ári, Pedropa unuji mi, chi k'öp'äyo Jesupa audú k'inia iru bada. (Pascua chik'o k'odak'ári, mi Jesús ik'aawa baji iru k'öp'äyoorã ome. Mi paji chi iidida: “Tachi Waibia, ¿k'áipapí pí traicionaait'eema?” ada.)^u ²¹ Pedropa mi unuk'ári, Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿k'áata p'asait'eema aji, iru ome?

²² Jesupa p'anauji:

—Mia k'inia bí pirã iru chok'ai bamerã mi waya cherumaa, pí-it'ee p'ua-e bida aji. Mide ijãaparíji.

²³ Jesupa mäga jarada perã irude ijãapataarãpa k'isiapachida mägi k'öp'äyo piu-e pait'ee. Mamída Jesupa mäga jara-e paji. Jíp'a jaraji: “Mia k'inia bí pirã iru bamerã mi waya cherumaa, pí-it'ee p'ua-e bida” aji.

²⁴ Mägi “k'öp'äyo” et'ewa jarada mi, Juanpa nägi pedee nepirimaá bí parãmaa. Na jõma mia p'ãji. Mapa k'awa p'ani jõma nepirida na p'ädade wãara.

²⁵ Jesús na p'ek'au eujãde bak'ári, awaraa ne-inaa chok'ara oopachi. Ma ne-inaa jõma aba-abaá p'ädap'edaa paara, mia k'isia bí ma p'ãda jõmaweda araa-e pak'aji na eujãde.

^u 21.20 Jn 13.25.